

Viharnik

GLASILO DELOVNE ORGANIZACIJE LESNA SLOVENJ GRADEC GOZDARSTVO IN LESNA INDUSTRIJA S. SGL. O.

LETO X — STEVILKA 3

MAREC 1977

POŠTINA PLAČANA

*Samo en dan, en kratek dan,
v koledarju je zapisan,
le besedic par in lik je
tvoj opisan.*

*A vse ostale dni,
list koledarja je zakril,
kot, da bi se bal,
da žalosti bi preveč razkril.*

matezi - ženi za 8. marec

*Tako zelo želiš,
da tvoj otrok,
stisnil bi na ta dan,
trdo izmučeno dlan.*

*Tebi delavka — žena,
kolektiv šop rož je zavel,
a kdo jih tebi kmečka žena
bo podaril.*

*Pa zate — osamljena žena in mati,
je teloh izpod snega pognal,
tebi, ki nimaš nikogar,
vsaj ta cvet ti priznanje je dal.*

Hrast spomenik

Želim opisati našim bralcem mogočen hrast, last gozdnega posestnika po domače Obera iz Dolge brde. Ta velikan bo namreč služil kot mogočen spomenik borcem v kraju ŠENTANEL, na mestu, kjer je nekdanja prelepa lipa, ponos Šentanelčanov. Kratek opis: izmera 3,93 m³, teža 3200 kg, dolžina 5 m in starost ca. 200 let. Lastnik je na sliki prvi z leve proti desni.

Spravilo tega velikana je bilo izredno težavno. S kamionom je bil prepeljan na žago Rudnika Mežice, da bi ga tam obdelali. Pa mu žaga ni bila kos in delo je prevzel upokojenec iz Mežice in ga ročno izredno lepo »obtesal«.

Osnutek za spomenik je delo našega umetnika — domačina tov. Grošelja Andreja iz Prevalj, ki mu bo dal tudi podobo.

200 let, morda celo več je rasel. Ni ga izruval vihar, niti ni zamikalo lastnike, da bi ga prodali, kot bi slutili, da bo sedaj služil plemenitemu namenu, da bo iz njega izklesan spomenik, njim, ki so trdno kot to drevo stali pred puškami okupatorja.

Kakor so se korenine tega velikana globoko zarasle v koroško zemljo, tako globoko bo v ta spomenik vklesana ljubezen in spoštovanje — BORCEM, ki so s krvjo napajali ta del prelepe KOROŠKE.

Skrb za spravilo in izdelavo tega hrasta je bila zaupana obratu za kooperacijo Ravne. V. Gerl

BERETE LAHKO

- materi — ženi — za 8. marec
- Anonimno izumiteljstvo
- Les v paragrafih
- Predstavljamo vam: TOZD Gradnje in turizem
- Priloga za kmetijstvo
- Izobraževanje: Poklic: Lesarski delavec
- Delovni jubilatje
- Kmetje med seboj
- Portret sodelavca: Ivan Pečovnik
- Njen 8. marec
- Umrila je Kohova mama
- Človek, delo in kultura: Pesmi Andreja Kokota
- Sport in rekreacija: Sportne igre »LESNA '77« — SAN-KANJE

Hrast spomenik
foto: Edi Kopmajer

IZ DELA ORGANOV SAMOUPRAVLJANJA

PETA REDNA SEJA DELAVSKEGA SVETA PODJETJA

(bila je v petek, 18. februarja, kot prva v letošnjem letu)

To, da je bila prva, poudarjam, saj je bila lanska prva seja šele v mesecu aprilu, pa čeprav so delegati na obeh sejah obravnavali podobno problematiko. Vse kaže, da je družbeno planiranje in samoupravno sporazumevanje zaži velo in da odpravljamo stare pomanjkljivosti.

Delavski svet je ugotovil, da so naše TOZD že sprejele samoupravni sporazum o osnovah gospodarskega načrta ter delitvi dohodka in čistega dohodka za leto 1977. Ta ugotovitev je pomembna z vidika planiranja v delovni organizaciji, ker lahko delavski svet le na podlagi take ugotovitve sprejme gospodarski načrt — konkretno — gospodarski načrt za leto 1977.

Delavski svet je zadalžil pravno-organizacijski sektor, da do konca meseca marca pripravi pogodbe z vsako TOZD o pokrivanju stroškov skupnih služb. Seveda po dogovoru TOZD s skupnimi službami o pokrivanju stroškov.

Tehnična sektorja za gozdarstvo in lesno industrijo sta bila zadolžena, da do konca marca rešita vprašanje delitve dohodka in sredstev za osebni dohodek; ali skupno za celo podjetje, ali pa po panožnih sporazumih za gozdarstvo in lesno industrijo.

Precej pripomb so imeli delegati na združevanje sredstev za investicije. Po mnenju nekaterih delegatov je ta problem premalo konkretno določen v naših splošnih aktih. Strokovne službe so zagotovile, da se bo problem dokončno rešil s samoupravnim sporazumom o združevanju TOZD v delovno organizacijo v smislu zakona o združenem delu. Delavski svet je zavzel stališče, da naj teče delo komisije za pripravo investicij normalno. Po sprejetem zaključnem računu pa se bo, ko bodo znana razpoložljiva sredstva, odločalo o investicijah za leto 1977.

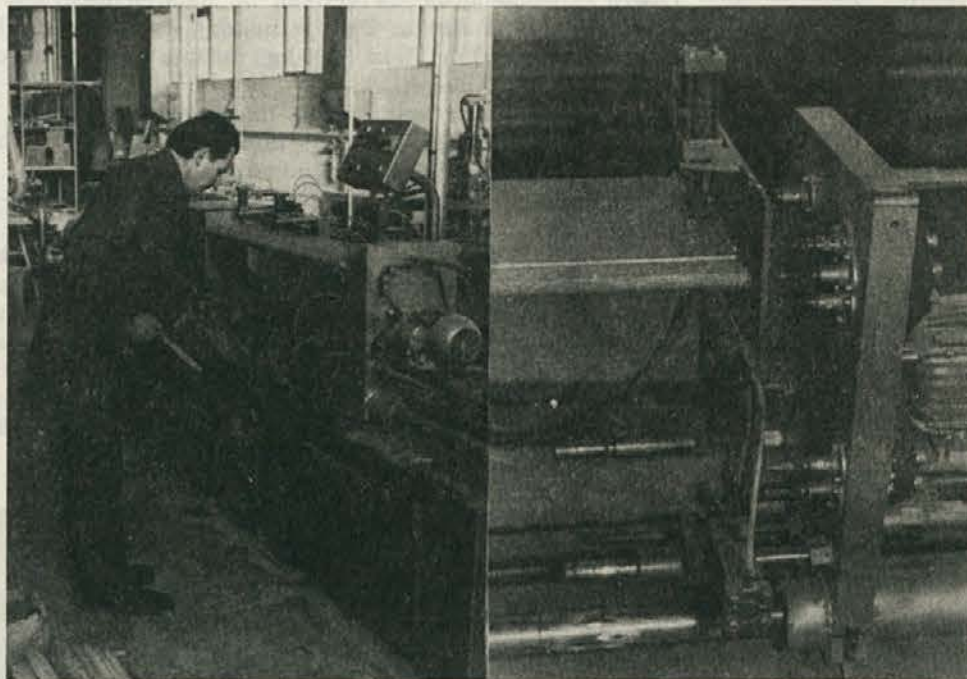
Delegati so sprejeli še gozdnogospodarski načrt za posamezne enote ter bili obveščeni o pripravah za zaključni račun za leto 1976.

V smislu zakona o združenem delu je dal delavski svet soglasje za sklenitev samoupravnega sporazuma o planskem in poslovnem sodelovanju med LESNO in ANGROSERVISOM Beograd. Stališče delavskega sveta je, da je sklenitev sporazuma ekonomsko opravičljiva, saj pokriva Angroservis tržišče v Srbiji in Hrvatski. Sporazum bo nadomestil dosedanje pogodbo in določil dohodkovna razmerja med LESNO in ANGROSERVISOM Beograd.

Urednik

Anonimno izumiteljstvo

Detajl koordinatnega vrtnega stroja — Ivan Bracman ob svojem stroju — foto: A. Klamenšek

Za nami sta dve leti, proglašeni za leti inovacij. Zato je čas, da v naši delovni organizaciji pregledamo prehojeno pot na tem področju.

Inovacijska, izumiteljska dejavnost je neorganizirana, še vedno čakamo na prvi samoupravni sporazum o inovacijah in tehničnih izboljšavah. Ne poznamo deleža aktivnih inovatorjev v množici zaposlenih in niso nam znani morebitni prihranki zaradi tehničnih izboljšav v naši organizaciji združenega dela. Na prvi pogled prav črna statistična slika. Vprašati se moramo, ali res nimamo ljudi, ki bi se tudi v lesni industriji trudili, da bi delali učinkoviteje. Mirno lahko rečemo, da jih imamo. Vsi delavci na TOZD; od direktorjev, tehničnih vodij, delovodij in neposrednih proizvajalcev se trudijo, vgraditi svoje znanje, svojo »pamet« v proizvodni proces.

Danes bi vam radi predstavili enega izmed teh »anonimnih« izumiteljev — delavca — mojstra v mehanični delavnici v Pamečah. Ivan BRICMAN dela pri naši delovni organizaciji že 25 let. V tem času je na-

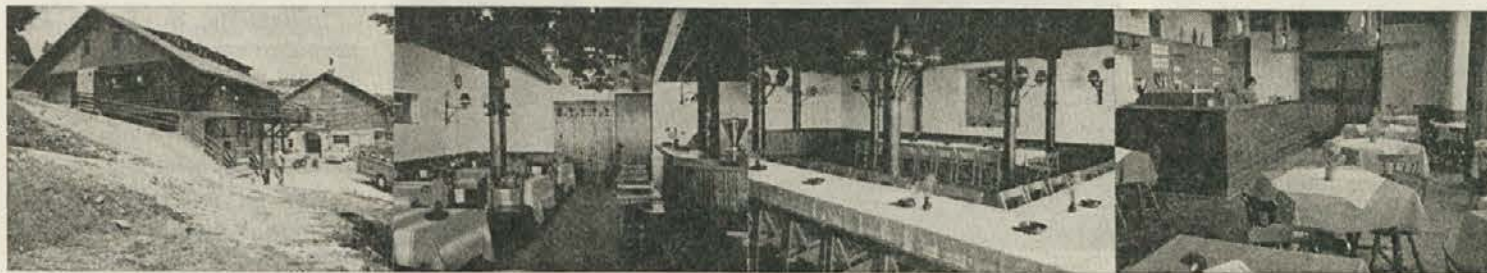
redil preko 20 različnih tehničnih izboljšav, nekatere od teh še danes koristijo in služijo svojemu namenu. Na posnetku vidite koordinatni vrtni stroj, ki ga je izdelal skupaj z mehanikom Vinkom HRASTELOM. Z uporabo tega stroja se je skrajšal čas, potreben za izdelavo rolo omarice, za več kot trikrat. Stroj že več kot pol leta uspešno obratuje v TOZD TP Pameče. O problemih, ki tarejo inovatorja v naši delovni organizaciji, nam je naš inovator povedal, da si želi predvsem več podpore s strani OZD.

Njemu in ostalim lahko povemo, da že pripravljamo takšno obliko samoupravnega sporazuma in pravilnika, ki bo skušal vključiti v inovacijski proces kar se da veliko število delavcev, ne glede na delovno mesto in izobrazbo. Izumiteljstvo in racionalizatorstvo želimo vzpodbuditi ne le z denarnimi nagradami, temveč tudi z moralnim priznanjem.

V eni izmed naslednjih številok vam bomo nekoliko več napisali o samoupravnem sporazumu o inovacijah in tehničnih izboljšavah. M. Č.

PREDSTAVLJAMO VAM

TOZD GRADNJE IN TURIZEM

Detajli iz partizanskega doma (kolaž)

Če bi bili v uredništvu pravljicarji, bi našo reportažo najbrž pričeli pisati tako nekako: Nekoč, v davnih časih, so bile zime, ko je bilo snega čez kolena ali pa še več. V tistih časih so se lahko smučali v dolinah do pozne pomladi . . . Ker pa živimo v današnjih dneh in zimah, moramo pisati drugače. Zakaj drugače in zakaj prav o zimah? Zato, ker želimo predstaviti naš TOZD, ki mu pomenijo zime z obilo snega izpolnitev planov in pričakovanj.

Žal lahko ugotovljamo, da so mnogih težav našega gosta krive zime že nekaj sezon nazaj, ki so bile vse prej kot prave zime. Da bi vam lahko kaj več napisali o našem gostu, smo se zapletli v pogovor z direktorjem TOZD Dušanom Dretnikom. Priznati moramo, da smo zvedeli mnogo novega in zanimivega.

Kako bi na kratko označili osnovno dejavnost vaše TOZD? je bilo prvo vprašanje, ki smo ga zastavili so-govorniku.

Dušan Dretnik: Ze sedaj se uvrščamo med največje centre v Sloveniji in državi — foto: F. Jurač

TOZD sestavljata dva oddelka: gradnje, ki je glavna dejavnost naše TOZD in turizem, ki se z glavno dejavnostjo dopolnjuje v tem smislu, da lahko pozimi zaposlimo ljudi, ker vemo, da je zima za gradbeništvo mrtva sezona. Dohodkovno sta oba oddelka ločena in samostojna. Delamo v okviru plana in zaključnih računov. Zaposlenih imamo okoli sto delavcev, od tega v turizmu okoli dvajset.

Omenili ste, da pozimi s turistično dejavnostjo zaposlujete ljudi, ki delajo poleti v gradbeništvu. Kako je kaj s kadri in kakšne so težave, če jih imate?

Gradbeno dejavnost vodijo razen direktorja in njegovega pomočnika za gradnje še trije sektorski vodje. To je, glede na dinamiko dela in raztrešenost gradbišč na območju celega podjetja, vsekakor premalo. Zaradi tega često trpi kvaliteta in organizacija dela. Problem pridobivanja kadra za potrebe gradbeništva je predvsem v nizkem OD, ki ne dosega poprečja OD v regiji.

V turistični dejavnosti dela, razen upravnikov na Grmovškovem in Partizanskem domu, na upravi TOZD še referent za turizem in organizator ekonom.

Kdaj se je vaša TOZD organizirala kot samostojna enota?

Kot samostojna enota delamo od leta 1960. Štirinajst let, vse do leta 1974. lahko sledimo močnemu vzponu te dejavnosti. V tem času je ta enota dosegla vidne rezultate pri izgradnji gozdnih komunikacij, saj je bila ves čas v sami konici te dejavnosti v republiki. O tem govore številni simpoziji, ki so bili zaupani naši TOZD.

Po letu 1974 je nastopila določena stagnacija kot posledica nove investicijske politike in možnosti v okviru LESNE. Z zmanjšanjem in močnim nihanjem investicijskih sredstev iz leta v leto, se mora gradbeništvo

preusmerjati na sprejemanje del izven podjetja ter v investicije v turizem, kar je znašalo v letu 1976 že okoli 50 % vseh del.

Zadnje čase se resno vprašujemo, kako bo v bodoče? (Nadaljevanje na 4. strani)

Izbira je velika — foto: A. Klemenšek

(Nadaljevanje s 3. strani)

Kolikor se bomo samoupravno sporazumeli in dogovorili, da je ta enota racionalna in LESNI potrebna, bo nujno prekiniti s formiranjem gradbenih skupin na posameznih TOZD in ponovno združiti vso gradbeno dejavnost v okviru te enote. Kolikor se ne bomo mogli dogovoriti, bo potrebno enoto razpustiti, kar pa verjetno ne bi bilo prav glede na racionalnost, organizacijo dela in še posebej glede na investicijske predpise.

Z ojačanjem strokovnega kadra bo lahko TOZD Gradnje in turizem opravljala vsa gradbena dela in večji del vzdrževalnih del za vse TOZD LESNE.

Takšno stanje, ki ga razen gradbincev samih nihče ni analiziral podrobno, ali pa so TOZD opravljali gradbena dela, gledano ozko, samo zase, je privedlo to enoto na mejo rentabilnosti. Ob dejanski združitvi vseh gradbenih in vzdrževalnih del in oddelka gradbene kooperacije, bi dosegel TOZD v gradbeništvu lepe in pozitivne rezultate.

Do sedaj sva v glavnem govorila o gradbeni dejavnosti. Mnogi izmed bralcev poznajo turistične usluge, ki jih gostom nudite na Kopah. Bi povedali kaj več o tej panogi vaše dejavnosti?

Turizem smo pričeli razvijati kot vzporedno dejavnost v letu 1971. Že ob sprejemu programa razvoja je bilo jasno in na vseh samoupravnih organih tudi sprejeto dejstvo, da ta dejavnost v prvih letih razvoja ne bo prinašala ostanka dohodka. To dejstvo lahko podkrepimo s številnimi momentami:

— dejavnost je nova in nastaja v specifičnih gorskih pogojih,

— prve investicije so bile naložene v žičnice, ki predstavljajo nizko akumulativno infrastrukturo. Razen tega jih je od dvanajstih do sedaj zgrajenih žičnic kar sedem v dolini. Te so nastale na osnovi želja naših TOZD in širše družbenopolitične skupnosti. Teh žičnic ne moremo vključiti v turistično gospodarstvo, saj so to več ali manj komunalni objekti, ki pa v zadnjih letih prinašajo bistven del izgube. Ne glede na zimske razmere,

Grmovškov dom v januarskem soncu — foto: A. Klemenšek

bodo te žičnice tudi v prihodnje poslovale z negativnim poslovnim rezultatom.

Potemtakem so vsi napori nadaljnega razvoja zimskega in letnega turizma usmerjeni na Kope. Ali to drži?

Prav gotovo so jedro turistične dejavnosti Kope, kamor smo tudi največ investirali. Največji delež teh naložb odpade na komunalno infrastrukturo (70 %). Da bi Kope zaživele, je bilo treba zgraditi ali rekonstruirati 26 km cest (cesta Legen—Partizanski dom—Pungart, Vuzenica—Sv. Primož—Kašivnik). Razen tega je TOZD zgradil 20-kW daljnovod v dolžini sedmih kilometrov — od tega 3 km v kabliah — za napajanje vseh objektov in naprav na Kopah. Tem izgradnjam lahko pridamo še parkirišča za okoli 1500 osebnih vozil, kompletno vodovodno zajetje z akumulacijo in razvodnjo, kanalizacijo, telefonske linije, dve transformatorski postaji in obnovili dom na Pungartu in Partizanski dom.

Vse to je bilo zgrajeno na osnovi perspektivnega razvoja Kop do leta 1990 in se bo obrestovalo šele, ko bo center popolnoma dograjen. Ti nedokončani objekti predstavljajo danes obremenitev, ki povzročata največji delež izgube.

Zadnje zime, ki pravzaprav sploh niso bile zime, vsaj kar se tiče snežnih razmer, so prispevale svoj delež k slabemu rezultatu žičnic. Kako je s tem problemom?

Na Kopah je zgrajeno pet žičnic, ki so v preteklih letih

zaradi izredno slabih snežnih razmer izkazovale izgubo. V sezoni 1976/77 pa bodo, tako vsaj kažejo sedanji rezultati, poslovale rentabilno. Petindvajsetletne analize kažejo, da imajo v normalnih zimah Kope sneg 120 dni, to pa pomeni, smučarsko sezono od začetka decembra pa vse tja do srede aprila.

Kako pa je z gostinskimi uslugami?

V adaptiranem Partizanskem in Grmovškovem domu je zgrajenih 180 sodobnih ležišč. Še več. Tu je zgrajena samopostrežna restavracija s 150 sedeži, naselje stanovanjskih brunaric, dva bifeja, športni park (košarka, tenis, odbojka, roket, namizni tenis, balinanje), otroško igrišče itd.

Omenili ste že, da center na Kopah še ni dograjen. Kakšni so vaši načrti in kaj vse bo še dograjenega v bližnji bodočnosti?

Že sedaj se Kope prebija v vrh zimskega in letnega turizma v Sloveniji in državi, ko pa bo center dograjen, bodo Kope eden največjih centrov v Sloveniji.

V letu 1977 predvidevamo dograditev vlečnic Pahernik in Kopnik, ki bosta sklenili sistem in povezali Partizanko in Pungart. Tako bo na Kopah urejenih 100 ha smučišč s kapaciteto vlečnic okoli 6000 ljudi. S pomočjo in sodelovanjem Gorenja iz Velenja in Rek Velenje, bomo v letošnjem letu osvetlili smučišča ob vlečnicah Pungart, Sedlo in Mala Kopa. Tako bomo podaljšali obratovanje vlečnic in možnosti smučanja do 20. ure. Prav tako nameravamo v letoš-

njem letu pričeti asfaltirati dostopne ceste na Kope. Že v mesecu aprilu pa naj bi stekla gradnja apartmajev za tržišče. Te bodo lahko odkupile za svoje potrebe sindikalne organizacije pa tudi posamezniki.

Investicije, o katerih sva se pogovarjala sedaj, so samo del načrtov razvoja Kop. Predlagam vam, da o teh pišemo v eni izmed naslednjih številčk glasila.

Ker so načrti popolnega razvoja Kop sila zanimivi, nam v uredništvu glasila ni bilo potrebno dolgo razmišljati o predlogu direktorja TOZD. Postavili smo mu raje naslednje vprašanje, ki pa ni bilo najbolj prijetno. Nanašalo se je na vzroke za slabši poslovni uspeh.

Vzrokov je seveda več:

— velik delež naložb v cestno omrežje,

— mlad center, ki si šele pridobiva ugled na tržišču,

— slabe zimske in letne sezone s sila neprimernimi vremenskimi razmerami v zadnjih dveh letih,

— visoki stroški plujenja in vzdrževanja dostopnih cest,

— veliko sezonsko nihanje prometa in s tem je povezano tudi zaposlovanje delavcev. Njihovega števila ni vedno mogoče prilagoditi dejanskim potrebam, ki se silno menjajo,

— čiščenje in urejanje širokega okolja za izletnike, ki največkrat ne iščejo nobenih uslug,

— nedograjenost centra in nekompletna ponudba,

— premala zasedenost vlečnic med tednom in prevelika med počitnicami, v sobotah in nedeljah,

— odplačevanje obrokov za kredite, ki so večkrat kratkoročni in z visokimi obrestnimi merami,

— neprimerna davčna politika in obremenjevanje z zakonskimi ter pogodbenimi obveznostmi.

Menim pa, da bomo v kolikor bomo v celoti izpolnjevali resolucijo o politiki izvajanja družbenega plana razvoja SRS v letih od 1976—1980, v kateri je tudi turizem predviden kot prioriteta dejavnost, dosegli bistveno drugačno stanje in rezultat.

TEREZIJA ŠAVC —
upravnica Grmovškovega
doma na Pungartu

Daje nas prostorska stiska. Dom je bil zgrajen za penzi-
onske goste. V večini pa nas
obiskujejo prehodni gostje, ki
pa jim ne moremo postreči
tako, kot pričakujejo oni in
kakor bi želeli tudi mi. Zato
bi bilo nujno, da bi k seda-
njemu domu dogradili pro-
stor za prehodne goste, sindi-
kalne organizacije itd., ki
vedno pogosteje in v večjem
število prihajajo k nam. Če-
prav bomo v letošnjem letu
pričeli z izgradnjo apartma-
jev, tudi njihova dograditev
ne bo rešila prostorskega
problema v sedanjem domu.

Pri delu imamo nekaj težav,
ki so verjetno posledica neko-
liko preslabe notranje orga-
niziranosti. Tudi naše osebje
ni dovolj nagrajeno za delo,
ki ga opravljajo, saj morajo
v konicah delati po cele dne-
ve. V dvoizmensko delo pa ne
moremo iti, ker je zaenkrat
promet še premajhen.

Promet v decembru, in še
posebej v januarju, je dober.
Menim, da bo letošnja zima
lahko merilo za ovrednotenje
naložb v zimski turizem. Do-
bili bomo odgovor na vpraša-
nje, ali so bile naložbe racio-
nalne, ali pa ne. Osebnostno
menim, da so bile naložbe na
mestu in da bodo svojo pravo
vrednost pokazale šele, ko bo
center popolnoma dograjen.

BORIS ROKAVEC —
predsednik DS

Delo gradbenega odelka
naše TOZD ne poteka brez
težav. Objekti na katerih de-
lamo, so zelo oddaljeni od se-
deža TOZD, kar nam povzro-
ča težave pri organiziranju
dela. Težave imamo tudi s
pridobivanjem novega stro-
kovnega kadra. Verjetno je
osebni dohodek tisti, zaradi
katerega težko dobimo nove
ljudi.

Težave imamo pri sestav-
ljanju letnega plana, oziroma
njegove kasnejše realizacije,
ker so nam šele po nekaj me-
secih v poslovnem letu znana
sredstva za investicije.

Poseben problem v našem
delu je ravnanje z razstrelivi.
Zakonski predpisi iz tega pod-
ročja so namreč izredno strogi,
njihovo izvajanje pa zahteva
precejšnja sredstva.

Naša dejavnost je izredno
pestra, v sklopu gradbenega
oddelka delujejo mehanična
delavnica, mizarska in sliko-
pleskarska delavnica. Obvla-
dovanje tako različnega dela,
surovin in materialov zahteva
od nas precej truda in dela.

Med nami in ostalimi naši-
mi TOZD prihaja včasih do
nesoglasij, kar pa je posledica
nedovoljnega poznavanja naše
dejavnosti. Menim, da do
takšnih nesporazumov ne bo
prihajalo, ko se bomo bolje
spoznali in bolj usklajevali
naše skupno delo.

MILAN SMOVNIK
— žičničar

Na vlečnici Kaštivnik delam
že dve leti. Delo, ki ga oprav-
ljam, sicer ni naporno, je pa
zato precej odgovorno. Težko
mi je, kadar je slabo vreme.
Takrat sem pogosto premra-
žen do kosti, saj sem izpostavl-
jen mrazu in vetru. Na delo-
vnem mestu se srečujem z
različnimi ljudmi. Nekateri so
vljudni, drugi ne, tako da pri-
de včasih do manjših nesogla-
sij. V poletnih mesecih opravl-
jam na vlečnicah razna vzdr-
ževalna dela; demontiranje sid-
ler, mazanje vlečne vrvi in
seveda vzdrževanje smučišč.
Z njih odstranjujemo razno
grmičevje, v toplih poletnih
mesecih pa kosimo travo. De-
la je, kakor vidite, skozi celo
leto dovolj.

Z letošnjo zimo smo lahko
zadovoljni, saj snežne razme-
re že nekaj let nazaj niso bile
tako ugodne.

In še mnenje gosta na Kopah:
LAJOŠ SOKOLAI

— profesor na novosadski vi-
soki šoli za telesno kulturo

Tereni tod okoli so preču-
doviti, prav tako tudi vaša
gorska krajina. Reči moram,
da smo vsi — 95 slušateljev in
8 profesorjev, zelo zadovoljni.

Pred približno petnajstimi
letmi smo bili prvič na tem de-
lu Pohorja — v Grmovškovem
domu. Na Mali Kopi, v Partiz-
anskem domu pa smo z na-
šimi študenti prvič. Tu imamo
reden praktičen del pred-
meta smučanje. Studentje
gredo na smučanje vsako leto
za petnajst dni. Namen tega
našega dela je, da bi naši stu-
dentje, kasnejši profesorji te-
lesne vzgoje, vzljubili smuča-
nje kot šport in to ljubezen
prenašali na svoje dijake.

S pogoji, oskrbo in osebjem
v domu smo zelo zadovoljni.

Terezija Šavc: Daje nas pro-
storska stiska — foto: F. Jurač

Boris Rokavec: Težko se od-
ločamo kakšna in katera dela
naj prevzamemo od tujih in-
vestitorjev — foto: F. Jurač

Milan Smovnik: Dela je skozi
celo leto dovolj — foto F. Jurač

Lajoš Sokolai: Z vsem smo
zelo zadovoljni. Želimo dolgo-
ročno sodelovanje — foto:
F. Jurač

Osebje je vljudno in tudi mi
si želimo, da bi pustili čim
boljši vtis. Imamo namen
vzpostaviti dolgoročno sodelo-
vanje, saj prihajajo naše sku-
pine študentov vsako leto na
smučanje.

Edini problem, če je sploh
problem, tiči v prehrani. Če-
prav so obroki normalni in
okusni, so za mlade ljudi, ki
cel dan naporno delajo na
snegu, le nekoliko prešibki.
Urednik

Ste bili zadovoljni

Za nami je dvanajst šte-
vilčk glasila v letu 1976,
pred vami pa tretja šte-
vilka v letošnjem letu,
zato je prav, da vas sezna-
nimo z našim delom.

Za decembrsko številko
smo vam dolžni dati obra-
zložitev, zakaj smo nanjo
napisali, da je to enajsta in
dvanajsta številka. Za tako
varianto smo se odločili
zato, da smo lahko na ja-
nuarsko številko napisali,
da je prva v letu 1977.

Dolžni smo vas seznaniti
še s stroški izdajanja. Tis-
kanje vseh številčk v letu
1976, stroški honorarjev

(avtorskih) in stroški pošiljanja glasila po pošti našim kmetom, članom OK, so znašali po približnem izračunu 22 starih milijonov. Zakaj približni izračun? Natančnejše podatke bi lahko dobili v računovodskem sektorju skupnih služb. Ker pa vemo, da so delavke v tem sektorju v teh mesecih po novem letu preobremenjene z inventurami in izdelavo ključnega računa, jih nismo hoteli obremenjevati še z dodatnim delom.

V drugi številki ste lahko na zadnji strani prebrali, da bo v okviru Vi-

harnika pričela izhajati Priloga za kmetovalce, ki jo bo izdajala KKZ Slovenj Gradec. Zakaj tako? Kmetje, člani OK, so istočasno tudi združni kooperanti. Ker imamo za naše kmetovalce organizirano razpošiljanje glasila po pošti, smo združili svoje moči. S tem si bomo oboji prihranili del stroškov.

Pa še to!

Prispevke za Viharnik pošiljajte na naslov LESNA Slovenj Gradec, DS SS, uredništvo Viharnika, do 20. v vsakem mesecu.

Urednik

Priloga za kmetijstvo

Obvestilo v zadnji številki »Viharnika«, da bo odslej v njem izhajala tudi priloga za kmetijstvo, me je nemalo presenetilo. Pa ne radi tega, ker sviri urednik, da se ne smemo preveč čuditi in spraševati, kaj dela v našem glasilu znak Koroške kmetijske zadruge. Mene čudi le nekaj drugega.

Med kmetijci in gozdarji opažamo že vsa leta nekakšno razhajanje. O tej problematiki sem pred dvema letoma napisal obširno, zelo ostro kritiko. Ker pa so se takrat, z ozirom na predvideno združitev kmetijstva in gozdarstva, odnosi nekoliko omilili, nisem dal članka objaviti.

Sedanji položaj pa nakazuje, da bi o tej problematiki le kazalo še spet spregovoriti.

Dolgo vrsto let že sodelujem v samoupravnih organih kmetijstva in gozdarstva. Vem, da je takih kmetov še precej in, nobeden od njih si prav gotovo ne bi dovolil opazke, da je radi tega dvoživka, kakor to v razpravah ali privatnih pogovorih večkrat izpade.

Vsi samoupravljalci, kakor tudi vsak sleherni kmet, smo člani ene velike proizvodne skupnosti, ki pa je žal v kljub visoko razvitemu samoupravnemu sistemu naše socialistične ureditve še vedno nekako umetno razdeljeno na kmetijstvo in gozdarstvo.

Kmetje smo v eni osebi kmetijski proizvajalci in gozdni delavci. Kmet dela npr. en dan na polju, drugi dan je že v gozdu; ali še bolj zgoščeno, dopoldne v gozdu, popoldan pa na polju. Da je za kmeta, kakor tudi za družbo najbolj interesantno, da kmet svoj les sam izdelava, to je znano. To predvideva tudi najnovejši republiški zakon o gozdovih. Poleg kmetijske proizvodnje, upravljamo kmetje tudi z gozdovi v privatni lastnini v mejah pravic in dolžnosti, ki jih predpisujeta in zagotavljata republiški zakon o gozdovih in ustava SFRJ.

Kot kmetijski proizvajalci in gozdni delavci si kmetje želimo, da bi bili organizacijsko združeni, da bi bila naša uprava pod eno streho; da bi odpirali samo ena vrata. Predvidena združitev pred leti ni uspela, pa ne radi kmetov — katere imamo za zabite — ampak zato, ker nismo našli »skupnega jezika«.

Ta »razdvojena« politika ne prinaša kmetu koristi. To se posebno čuti pri različnih investicijah, ki bi s skupnimi, združenimi sredstvi bile smotrnejše in cenejše.

Nerazumljivo je to, da je tako razhajanje mogoče v času, ko dajemo toliko poudarka na združeno delo! V naših samoupravnih organih so ljudje, ki so vsekakor bolj razgledani kakor mi kmetje in po večini so tudi člani ZK. Kmetje od njih vsekakor pričakujemo strpnejše odnose in treznejšo politiko!

Ti dve panogi nikakor ne moreta biti privesek ene k drugi. Kakor je nam skupno ndelo bodisi na polju ali v gozdu, tako naj bo skupno naše samoupravljanje v eni organizaciji! Z združenimi močmi bomo bolj močni in uspešni, pa tudi naše glasilo bo takrat bolj pestro in zanimivo.

Kmetje! Ali ni čudno vprašanje, kaj dela v »našem« glasilu znak Koroške kmetijske zadruge? Vsi smo eno, to moramo prej ko slej postati tudi organizacijsko!

Predlagam, da tudi v naši regiji organiziramo »medobčinsko« okroglo mizo, za katero bi se naj vsedli kmetijci in gozdarji. K tej razpravi bi povabili tudi kmete, ki bi jim povedali to, kar bi že sami morali davno vedeti, namreč, da sta kmetijstvo in gozdarstvo neločljivi panogi, ki druga drugo dopolnjujeta.

Sporočilo o kmetijski prilogi mi je dalo povod, da sem nakazal ta pereči problem.

Spomnimo se gesla, starega petsto let: »Le vkup uboga gmajna!«
Ajnžnik

IZOBRAŽEVANJE

Poklic: lesni delavec

Lesarski delavec je specializiran poklic, ki si ga bodo delavci pridobili v tovarni pohišta v Pamečah kot prvi, ki so zaposleni v naši OZD.

Z ukinitvijo kvalifikacije si je delavec pridobil javno priznano izobrazbo (kvalifikacijo) le z izobraževanjem po uspešno končani osemletki. Odrasli, že zaposleni delavci, so si lahko pridobili poklic v več ali manj dostopnih izobraževalnih oblikah. Izobraževanje je bilo v različnih panogah tudi različno organizirano (dopisna oblika, seminarska oblika itd.). Le redke so bile panoge, kjer je bilo to izobraževanje množično.

Tudi v naši delovni organizaciji so zaposleni delavci obiskovali krajše ali daljše tečaje. Po uspešno opravljenih tečajih jim je delovna organizacija priznala interno (notranjo) polkvalifikacijo ali kvalifikacijo. Te kvalifikacije pa

po letu niso bile več javno priznane in so imele veljavnost le v tisti delovni organizaciji, kjer si je delavec to interno kvalifikacijo pridobil. V kolikor se je delavec zaposlil drugje, mu je druga delovna organizacija kvalifikacijo priznala ali pa tudi ne.

Po letu 1970 so bile dane zakonske osnove tudi za pridobitev specializiranega profila poklica in ne le poklica širokega profila, za katerega je bila potrebna končana osemletka. Pogoji za pridobitev poklica specializiranega delavca je končanih šest razredov osnovne šole. V šolskem letu 1967/68 smo pričeli prvič s praktičnim poučevanjem v dislociranem oddelku Gozdarškega šolskega centra Po-

stojna — v Radljah. V šolskem letu 1972/73 so se vpisali v šolski center v Postojni prvi že zaposleni gozdni delavci. V letu 1975 pa smo pričeli v dislociranem oddelku šolskega centra Postojna, v šoli za gozdarje v Radljah, prvič s teoretičnim in praktičnim poukom za zaposlene delavce.

Leta 1976 nam je uspelo prvič organizirati izobraževanje za specializirani poklic lesarski delavec za potrebe lesne industrije v tovarni pohišta v Pamečah. Gozdarji in lesarji si po končanem izobraževanju pridobijo javno priznani poklic (eksterno kvalifikacijo).

Kakšne pogoje mora izpolnjevati izobraževalna ustanova, da lahko izobražuje za poklice, ki imajo javno veljavo? Pri nas je to IC. Biti

mora verificirana (javno priznana). Za izvajanje javno priznanega izobraževanja v oddelkih mora imeti javno priznane tudi oddelke.

Pogoji, ki jih mora izpolnjevati, so naslednji:

1. Izdelani in potrjeni profili in programi.
2. Ustrezni učni prostori.
3. Učila in učni pripomočki.
4. Ustrezen predavateljski kader.
5. Zagotovljena finančna sredstva.

Delavce izobražujemo za specializiran poklic lesarski delavec v dislociranem oddelku šole za odrasle v okviru LESNE Slovenj Gradec. Delujemo kot dislocirani oddelk Lesarskega šolskega centra Maribor.

V oddelku šole za odrasle za specializiran poklic lesarski delavec so se vpisali zaposleni iz TP Pameče.

Zakaj samo iz TP Pameče? Zakaj smo v Pamečah itd.?

PRILOGA ZA KMETIJSTVO

IZDAJA:

KOROŠKA KMETIJSKA ZADRUGA SLOVENJ GRADEC

LETO I — STEVILKA 1

MAREC 1977

POSTNINA PLACANA

Kmetijstvo v ravenski občini

Kmetijstvo vsakega kraja sodi med dejavnike, katerih razvoj je pogojen z naravnimi razmerami; to sta razpoložljiv obseg in kakovost plodne zemlje. Zaradi vedno večjih potreb po uporabi prostora v nekmetijske namene in erozijskih procesov plodna tla niso trajna dobrina, zboljšanje njene rodovitnosti pa omejujejo fizične, tehnične in ekonomske možnosti.

Kmetijstvo po gospodarski plati za ravensko občino ne predstavlja pomembnejšega deleža. Razvito železarstvo in rudarstvo daje dolini pečat industrijske občine. Po celotnem dohodku in družbenem proizvodnju je kmetijstvo udeleženo le z nekaj odstotki. Po številu prebivalstva, ki se ukvarja s kmetijstvom, smo tudi nekje na zadnjem mestu v slovenskem merilu. V letu 1976 je bilo v občini samo še 7,1% ljudi, ki se ukvarja s kmetijstvom. Poleg skromnega deleža kmečkega prebivalstva pa je tudi starostna struktura ljudi sila neugodna. Veliko je ljudi, starejših od 60 let in veliko otrok. Najmočnejša delovna sila je odšla v dolino v industrijo, za večjim kosom kruha.

Kljub vsem ugotovitvam pa predstavlja kmetijstvo pomembnega nosilca gospodarskega, družbenopolitičnega in socialnega razvoja naše somoupravne skupnosti.

VLOGA KMETIJSTVA V OBČINI

1. Močna industrijska razvitost narekuje velike potrebe po hrani, predvsem pa visokovrednih živalskih beljakovinah (meso, mleko, jajca in tako dalje).

Do lanskega leta smo morali večino mesa in mleka uvoziti iz drugih krajev, čeprav na drugi strani v občini obstojajo potencialne možnosti, da pridelamo večino hrane doma. Hribovske in gorske kmetije, kjer so ugodni naravni pogoji za rast travne paše, imajo velike, še neizkoriščene možnosti za prirajo mesa in mleka.

2. Kmetijstvo ima pomembno vlogo pri organiziranju splošnega ljudskega odpora. Slaba prometna povezanost z drugimi kraji opozarja, da se pri oskrbi

Uvodna beseda

Dragi bralci!

Odločili smo se, zaradi potrebe obveščenosti slehernega izmed nas, uvesti v Viharniku posebno prilogo — Priloga za kmetijstvo, ki vas bo nekajkrat letno obveščala o zadevah s področja kmetijstva v koroški regiji. Vsem nam je znana pomembnost kmetijstva za obstoj človeštva, zato moramo napeti vse sile, da ustvarimo materialno bazo, ki nam bo pomagala proizvesti čimveč, na področjih, kjer je zemlja še plodna in orna. Priznati si moramo, da se včasih vedemo preveč okorno in nezainteresirano v odnosu do vprašanj kmetijstva. V isti sapi pa moramo priznati, da nam je zelena luč odprta — mogoče se tega ne zavedamo dovolj. Informiranje je del procesa, v katerem vam želimo predstaviti stanje v kmetijstvu, z vsemi napakami in uspehi, ki se v tej sferi delovanja pojavljajo.

Dragi bralci, na področju obveščanja v tej obliki, kot smo jo zastavili, smo pionirji, zato nam prosim napake in spodrsrljaje, ki bodo vzporedno nastajali, z razumevanjem oprostite. Trudili se bomo, z vašo pomočjo, da bo naša priloga pestra in koristna. Prosim vas, opozarjajte nas na probleme na terenu, uspehe in dosežke. Prišli vas bomo obiskat. Možnost oglasiti se v prilogi ima vsak, zato ne štedite peresa. Pišite nam.

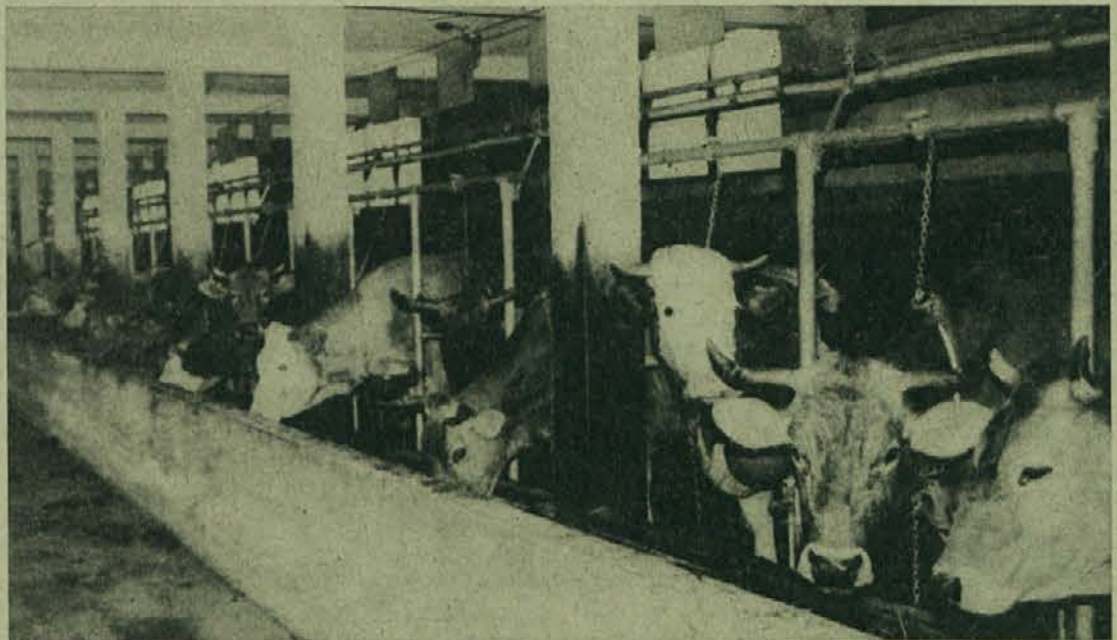
KKZ Slovenj Gradec
Uredniški odbor

gospodarstva in vojaštva osamosvojimo in zagotovimo lastne vire prehrane.

V primeru vojne bo hrana pomenila močan dejavnik pri uspešnem organiziranju vseljudskega odpora.

3. Ravenska občina je obmejna občina. Z Avstrijo

meji v dolžini preko 30 km. Če velja ugotovitev, da ljudje ki delajo in živijo na obmejnem področju, najboljši braniki naše samoupravne skupnosti, potem moramo poskrbeti, da bodo kmetije socialno in ekonomsko neuporne. (Nadaljevanje na 2. strani)

Družbeno kmetijstvo v ravenski občini gospodarji na 200 ha kmetijskih zemljišč.

(Nadaljevanje s 1. strani)
groženi. Le trdne kmetije, preusmerjene v tržno proizvodnjo bodo svoje poslanstvo tudi uresničile.

4. S pospeševanjem kmetijstva ohranjamo »kulturnost« krajin. Če bodo hribovske in gorske kmetije ostale zapuščene, bo naša pokrajina divjina. Le naseljene domačije bodo ohranile to tipično koroško pokrajino, ki se ponaša z lepotami tudi izven naše domovine.

5. Hiter industrijski razvoj, ki je značilen za ravenško občino, narekuje vedno večje potrebe po razvoju kmečkega turizma.

Delavcem v industriji, ki delajo pod težkimi pogoji, moramo omogočiti, da preživijo prosti čas v naravi, na svežem zraku. Seveda pa bomo kmečki turizem lahko razvijali samo na usmerjenih domačijah.

Vse te ugotovitve smo zapisali v srednjeročni razvojni program kmetijstva občine do leta 1980.

DRUŽBENO KMETIJSTVO

V okviru koroške kmetijske zadruge TZE »TRATA« Prevalje je družbena kmetijska proizvodnja organizirana na treh posestvih. Glavna dejavnost je prireja mleka, vzreja plemenske živine in predelovanje hmelja, ki pa bo zaradi pomanjkanja primernih zemljišč in starosti nasadov povsem skržena. Prireja mleka je organizirana v dveh hlevih na Šratneku in Poljani. Na Šratneku je bil leta 1965 zgrajen nov štirivrstni hlev na sistem gnojevke, z grabnarjevo povezo in mlekovodom. Zmogljivost hleva je 105 stojišč. Ob hlevu so zgrajeni štiri stolpni betonski silosi s prostornino 1360 m³. Stari hlev je adaptiran v porodnišnico in teličnjak. Na farmi je 68 ha čredinskih pašnikov, kjer je v letnih mesecih organizirana pašna košna raba. Trenutno znaša stalež krav 110 glav s povprečno mlečnostjo 4050 l mleka. V letu 1977 je v načrtu ureditev 12 ha čredinskih pašnikov na površinah, zasajenih s hmeljem.

Na posestvu Poljana je bil hlev leta 1960 adaptiran, dograjena pa sta bila dva betonska silosa s prostornino 680 m³ in mlekarna. Hlev je klasičen na sistem trdega

gnoja in z mlekovodom. Ob hlevu je 30 ha čredinskih pašnikov.

V hlevu je trenutno 50 glav goveje živine z mlečnostjo 3980 l. Posestvo Mežica je usmerjeno v vzrejo plemenskih živali. Na farmi je 80 glav plemenskih telic.

Družbeno kmetijstvo gospodari na 200 ha kmetijskih površin.

ZASEBNO KMETIJSTVO

V ravenski občini je skupno 905 kmetij, ki zajemajo 30.365 ha površin, od tega predstavlja gozd 21.108 ha. Kmetijska površina je razdeljena med gozdovi v obliki celkov. Prevladuje tip samotne kmetije, ki ima zaozrožene parcele. Čez 90 % vseh kmetij je v hribovitem svetu z nadmorsko višino nad 600 m.

Srednjeročni razvojni program kmetijstva do leta 1980 predvideva, da je v občini 650 perspektivnih kmetij. Do leta 1980 jih bo preusmerjenih 500 in sicer:

- v prirejo mleka, 150 kmetij
- v pitanje goveje živine, 300 kmetij
- v vzrejo plem. živine, 50 kmetij.

V prirejo mleka bodo preusmerjene predvsem kmetije, ki so z dolino povezane z dobrimi cestami in imajo ugodne naravne pogoje za ureditev pašno-košne rabe travne ruše.

Poleg obnove gospodarskih poslopij in nakupa mehanizacije bo potrebno posebno skrb posvetiti selekciji kvalitetne osnovne krčijskemu delu in pridelovano obnovo črede ne bodo same. Te kmetije samo za lastne vzrejale plemenskih telic, temveč jih bodo dajale v rejo vzrejnim gospodarstvom.

V pitanje so in bodo usmerjene predvsem kmetije, ki ležijo bolj odmaknjeno od doline. Predvsem so to kmetije, kjer naravne razmere dopuščajo pašno-košne rabe, obstajajo pa ugodni pogoji za pridelovanje silažne koruze.

V vzrejo plem. živali bodo preusmerjene kmetije, ki ležijo visoko v planinah in imajo ugodne pogoje za planinsko pašo.

Že ob sprejemanju srednjeročnega razvojnega programa smo skupaj z družbe-

nopolitičnimi organizacijami ugotovili, da samo kmetijstvo brez širše družbene pomoči tega cilja ne bo doseglo. Poleg potrebnih ugodnih kreditov, saj predračunska vrednost investicij do leta 1980 presega število 22 milijonov dinarjev, za realizacijo tega programa nujno potrebujemo učinkovito pospeševalno službo. Verjetno se odnos do kmetijstva, ki ga je družba gojila do kmetijstva, kaže tudi v tem, koliko kmetijskih strokovnjakov dela v pospeševanju, oziroma v kmetijstvu nasploh. Slaba materialna in moralna stimulacija agronoma in kmet. tehnike odvrča od poklica.

Mislím, da ni potrebno podrobno ugotavljati, na kakšnih delovnih mestih najdemo danes kmet. inženirja in kmetijskega tehnika.

Zapadne razvite države, kjer sta financiranje in organizacija pospeševalne službe urejena, odpade na enega pospeševalca največ 50 kmetij. V koroški regiji pa en pospeševalec pokriva 500 kmetij. Potem pa se vprašajmo, zakaj je naša pospeševalna služba včasih neučinkovita.

V ravenski občini so ob sprejemanju srednjeročnih razvojnih programov vse družbenopolitične organizacije zastavile aktivnost, da za pospeševanje in ohranitev kmetijstva združi sredstva celotno gospodarstvo občine. S solidarnostjo naj bo potrjeno dejstvo, da je kmetijstvo nosilo pomemben delež pri izgradnji naše industrije.

Vsi trije zbori skupščine so na seji, dne 23. 10. 1975 sprejeli sklep, da vse OZD iz gospodarstva sprejmejo in podpišejo samoupravni sporazum o združevanju sredstev za pospeševanje kmetijstva v višini 0,03 % od celotnega dohodka.

Do konca lanskega leta je samoupravni sporazum podpisalo 95 % OZD, sredstva pa so bila zbrana 80 % in sicer v znesku 1.009.941,10 din.

Komisija za kmetijstvo pri IS SO Ravne na Koroškem je sprejela program korišćenja sredstev, ki ga je pripravila strokovna služba pri TZE »TRATA« Prevalje, Veterinarske postaje Prevalje.

Sredstva smo koristili v glavnem za naslednje namene:

— regresiranje nakupa umetnih gnojil — 0,60 din po kg

— regresiranje nakupa koruze — 0,50 din po kg

— regresiranje načrtov za novogradnje

— regresiranje nakupa plem. telic — 1000 po glavi

— regresiranje nakupa telet za pitanje — 300 po glavi

— regresiranje izgradnje silosov, naprav za prevetrovanje, mlekarni — 1000 po kom.

— sofinanciranje pospeševalne službe — 2 pospeševalca

— izobraževanje

— kmečki turizem

Uspehi pospeševalnega dela

Rezultati prireje mleka in goveje živine kažejo, da smo zbrana sredstva racionalno koristili.

Odkup 1975	1976	Indeks
mleko	659.753 kg	
	882.182 kg	134
gov. živina	205.678 kg	
	295.724 kg	144

Vred. trž. proiz. v din 5.367.982

8.062.935 150

Odkup mleka se je povečal za 34 %, odkup živine pa za 44 %. Stalež živine je na kmetih večji za 30 %, čeprav je lanska več mesečna suša resno ogrožala stalež živine. Z regresi pa smo uspeli ne samo obdržati stalež, temveč ga tudi povečati.

ZAKLJUČEK

Z zagotovostjo lahko trdimo, da so uspehi, ki so doseženi z združevanjem sredstev že v prvem letu dokazali, da le s širšo družbeno pomočjo lahko ohranimo in razvijamo naše kmetijstvo. S tem je dokazano, da se tudi delavci v industriji zavedajo vloge kmetijstva. Pridelovanje hrane postaja prioriteta naloga razvitega in nerazvitega sveta. To velja tudi za naše razvojne programe. Zato bo tudi nadaljni razvoj kmetijstva v naši občini neposredno odvisen od celotne samoupravne skupnosti. Z združenimi močmi bomo dosegli naš skupni smoter: obdržali našega kmeta na zemlji in ga racionalno in ekonomsko osamosvojile. Sicer pa še vedno velja ugotovitev znanega strokovnjaka pri FAO, da bi človeštvu prihranili veliko gorja, če kmetijstva ne bi potrebovali.

Jože Pratkanar,
dipl. ing. agr.

Program dela pospeševalne službe v občini Slovenj Gradec

Pospeševalna služba dobiva zadnja leta vedno večji družbeni pomen, ker v bistvu spreminja razvoj vasi v gospodarskem, socialnem in političnem pogledu.

V zadnjih letih je bilo na območju občine Slovenj Gradec kljub skromnemu financiranju te dejavnosti (Skupščine občine, Gozdno gospodarstvo in KZ Slovenj Gradec) odpravljenih precej pomanjkljivosti v razvoju njenega kmetijstva, doseženi so bili ugodni gospodarski rezultati, znatno je povečan obseg prireje mesa in mleka, opremljenost kmetij z mehanizacijo je močno narasla, posodobili smo proizvodnjo na 200 kmetijah, ustanovili 25 proizvodnih skupnosti, predvsem strojnih itd. Aktivno smo se torej vključevali v uresničevanje republiškega plana, s katerim naj kmetijska proizvodnja zagotovi prehrano za prebivalstvo, surovine za prehransko industrijo, rezerve za prehranske organizacije in pospeševalne službe bo zato tudi v bodoče, ske organizacije in pospeševalne službe bo za to tudi v bodoče, da proizvodnjo na usmerjenih kmetijah spremljajo in jo usmerjajo v večjo intenzivnost ter v boljše izkoriščanje možnosti, ki jih nudi zemlja. Doslej smo namreč poskrbeli le za možnosti sodobnega in smotrnega gospodarjenja, odslej pa bo treba pridelovanje poglobljati, kar bo tudi zahtevalo večjo kadrovske zasedbo. Upoštevati je tudi dejstvo, da je pospeševalna služba uspela intenzivirati produkcijo na številnih kmetijah, ki so vključene v kooperaciji in ne le na usmerjenih kmetijah. To poteka torej preko široko razvejane kooperacijske proizvodnje, predvsem v pogledu povečane produktivnosti dela in dohodka na vloženo delovno uro.

Zavedati se moramo, da se s preusmeritvijo zmanjšujejo socialne razlike v primerjavi z drugimi poklici, kar ima prav tako splošni družbeni pomen. Specializirane kmetije povečujejo kupno moč prebivalstva. Mehanizacija osvobaja kmeta težkega fizičnega dela in zato mladina raje ostaja doma. Nove investicije ustvarjajo pogoje za večje in lažje pridelovanje. Rodovitnost zemljišč raste, kar je še posebno pomembno pri vedno večjem naraščanju prebivalstva in zazidavanju kmetijske zemlje na drugi strani.

Delo pospeševalne službe je torej obsežno, zato večkrat poudarjamo njeno slabo kadrovske zasedenost. Služba bi morala biti bolj specializirana, kar dokazujejo številne naloge, ki jih mora izvrševati. Skupen interes vseh občanov bi moral biti, da bi vsa ta vprašanja uspešno rešili in omogočili kmetijstvu, da bi se skladno razvijalo z drugimi vejami gospodarstva v občini.

Vseh nalog pospeševalne in kooperacijske službe na tem mestu ni mogoče naštevati, ker jih je veliko, vendar niso vse enako pomembne. Pri pospeševanju poljedelske proizvodnje bo posebno poudarjeno pridelovanje krme na njivah od gnojenja do skladiščenja ter uvajanje čredinske paše.

Pri pospeševanju govedoreje računamo, da bi se število kontroliranih krav povečalo na 990 komadov, da bi odkupili 1.960.000 litrov mleka in 1200 komadov pitancev.

V mlečno, pitovno ali kombinirano proizvodnjo bo usmerjenih skupaj 210 kmetij, kar je povezano s kreditiranjem in sodelovanjem s HKS službo pri zadružni enoti.

Nekaj časa bo potrebno posvetiti tudi kmetijskim prireditvam in izobraževanju ter drugim nalogam pospeševalne službe.

RAZGOVOR Z ALOJZOM MEHOM IZ ZAVRŠ

»Legnarjeva« kmetija v Završah je sorazmerno velika, teren je razgiban, vrednostni razredi kultur in 800 m nadmorske višine pa govore o tem, da proizvodni pogoji niso najboljši. Dobra kamionska cesta je kmetiji omogočila, da je pred leti začela hitreje napredovati in s tem nekaj prihraniti za njen nadaljni razvoj. Lastni vodovod in trofazni tok sta to rast le še pospešila.

Na posestvu živi pet članov družine, vendar so za delo sposobni le trije. Gospodar z zadovoljstvom govori o svojem nasledniku — nekaj mesecev bo še pri vojaki — ki kaže dovolj veselja za kmečko delo in zanimanje za kmetijsko znanje, da bi lahko bil dober dedič.

Stanovanjske razmere so primerne, kuhinja je sodobno urejena in nudi gospodinji prijetno delovno okolje. Gospodinjski pripomočki ji omogočajo, da se lahko vključuje tudi v poljska dela.

Stanje gospodarskega posloplja je zadovoljivo, z obnovo, dograditvijo in notranjo ureditvijo hleva pa se je še izboljšalo. V letošnjem letu bo potrebno zgraditi le še silos in prekriti polovico hleva. Opremljenost s kmetijsko mehanizacijo je optimalna. Za proizvodnjo osnovne krme so na razpolago vsi stroji od gnojenja, košnje, sušenja in skladiščenja sena. S povečanjem

Alojz Meh iz Završ, p. d. Legner — Foto: J. Konečnik

hlevskih kapacitet in izdatnejšim gnojenjem z mineralnimi gnojili ter gnojevko so porasli tudi tržni viški. V skladu s proizvodno usmeritvijo se je znatno povečalo število pitancev in sicer od pet komadov pred, nad deset komadov po ureditvi. Razširili pa se bodo tudi na vzrejo plemenskih telic.

Alojz Meh, Završe kmetu ne nudijo najboljših proizvodnih pogojev, zemlja ni izredno rodovitna, zime so hladne in vetrovne. Zakaj ste se kljub temu odločili za preusmeritev kmetije?

»Predvsem zaradi želje, da bi družina živela bolje, kot so nekoč naši predniki. Zato pa je potreben denar in tega je možno najti le v povečani proizvodnji. Predvsem pa zaradi veselja do kmetovanja in zanimanja mojega sina za kmečko delo.«

Povečali ste hlev od 16 na 25 stojišč in nabavili potrebne kmetijske stroje. S kakšnimi sredstvi?

»Na osnovi programa pospeševalne službe pri Kmetijski za drugi Slovenj Gradec sem dobil 220.000 din kredita, od tega sem lani izkoristil 170.000 din, ostalo pa bom koristil v letošnjem letu. Lastnega denarja sem pri tem porabil okrog 40.000 din.«

Zakaj po vaše v Završah ni večjega interesa za usmeritve proizvodnje?

»Menim, da ljudje po nepotrebnem oklevajo, nekateri še vedno mislijo po starem, pa tudi zaradi zaposlenosti mladih v industriji.«

Kateri stroški najbolj obremenjujejo vašo proizvodnjo?

»Precejšnje izdatke imam z odplačili mehanizacije in obresti, vzdrževanjem strojev ter nakupom gnojil in krmil. Dajatve družbi niso najpomembnejši izdatek.«

Ali je sedaj, ko ste za 100 % povečali prirejo mesa, še vedno pretežen del dohodkov gozd?

»Dohodki iz kmetijstva in gozdarstva so se precej izenačili. Na našem posestvu so pri izkoriščanju gozda vsled slabega terena tudi precejšnji stroški. Bolj se obračam h kmetijski dejavnosti.«

Znano je, da že nekaj let uspešno delate kot član kreditnega odbora pri hranilnici in posojilnici v Sentilju. Koliko let?

»Točno se ne spominjam, vendar menim, da bo kakšnih deset let. Kreditiranje, ki ga s tem omogočamo, je kmetu v veliko korist in mislim, da bi morali podobno hranilništvo še bolj negovati.«

Vprašal in zapisal:
Jože Konečnik, dipl. inž. agr.

Koroška kmetijska zadruga TOZD Mesnina Dravograd

Skupni dogovor za izdajo informacij v listu »Viharnik« v sodelovanju z »LESNO« in Koroško kmetijsko zadrugo Slovenj Gradec je uspeh v tem, da dejansko gozdarstvo, kakor tudi kmetijstvo v proizvodnem sodelovanju povezuje kmete kot nosilce proizvodnje. Vsi delovni ljudje v obeh organizacijah morajo biti seznanjeni o družbeno ekonomskih pogojih gospodarjenja, ker le tako lahko sodelujejo na vseh področjih samoupravljanja in se opredeljujejo pri oblikovanju gospodarske politike na vseh področjih dejavnosti, kakor tudi v delovanju družbeno političnih organizacij.

Z združitvijo bivših kmetijskih zadrug in Trgovskega podjetja »Mesnina« Ravne na Koroškem v Koroško kmetijsko zadrugo, so bivše kmetijske zadruge dejansko postale temeljne zadružne enote, iz dela gospodarske dejavnosti bivših kmetijskih zadrug in TP »Mesnina« Ravne pa je bil na novo konstituiran TOZD »Mesnina« Dravograd vključno z bivšo klavnico, ki je sad skupnih naložb že v preteklih letih, kar je dejansko pogojevalo

takšno obliko združevanja, kot je bila izvršena v letu 1976. TOZD »Mesnina« Dravograd kot specializirana oblika proizvodne dejavnosti dejansko opravlja dejavnost že obstoječega predmeta poslovanja z razliko, da je proizvodnja mesa ter mesnih izdelkov posredovana prek lastne maloprodajne mreže do potrošnika. Nedvomno je bil že v preteklih letih osnovni smoter v bivših kmetijskih zadrugah, da se lastna proizvodnja plasira neposredno do potrošnika in s tem izloči posredništvo, ki je večkrat škodljivo zaradi odtujevanja sorazmernega deleža akumulacije.

V prvi izdaji te Priloge želimo bralce načelno informirati o obsegu in vrsti dejavnosti, zato se bomo omejili le na posamezne osnovne podatke, v naslednji številki pa bomo posredovali točno informacijo o poslovnih rezultatih za leto 1976 in plan za leto 1977. V okviru TOZD delujejo kot enote klavnica v Otiškem vrhu, predelava v nekoliko adaptirani stari klavnici v Dravogradu ter maloprodaja v 22 poslovalnicah v občini

Ravne na Koroškem, Slovenj Gradcu in Dravogradu. V okviru lastne proizvodnje govejega mesa v celoti pokrivamo potrebe regije s tem, da v določenih obdobjih odprodamo manjše količine ostalim kupcem izven regije. Bistveno drugačna situacija je z oskrbo svinjskega in telečjega mesa, saj smo za to surovino v celoti odvisni od dobaviteljev iz Prekmurja in ostalih republik. Po vsej verjetnosti obstaja možnost, da bi lahko v kooperaciji vzredili določeno število prašičev tako, da bi v izredenih primerih del potreb pokrili iz lastne proizvodnje, ne glede na to pa se bo TOZD »Mesnina« Dravograd še nadalje povezovala z ostalimi doba-

Jurijeve klobase so znane v celotni koroški regiji

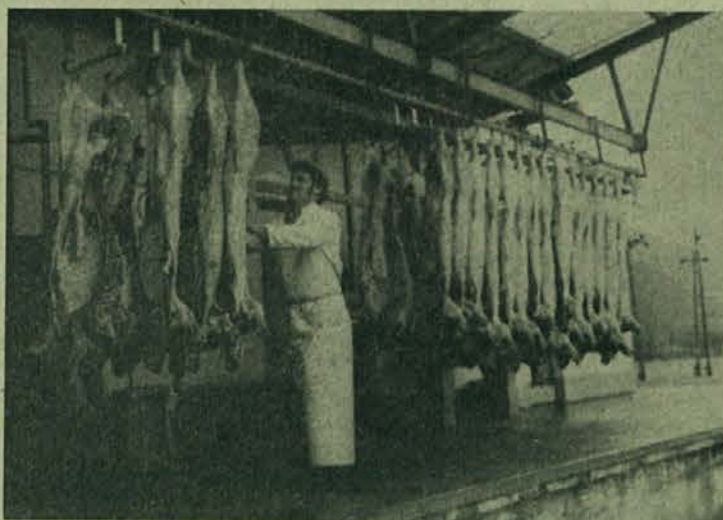
vitelji izven regije in republike. Razveseljiva je ugotovitev, da število živine v pitanju vsako leto raste in s tem seveda predvideni porast potrošnje govejega mesa lahko pokrivamo in tudi izračuni do leta 1980 dokazujejo, da se proizvodnja goveje živine sorazmerno dviga z dejansko potrošnjo.

Odkup mlade živine

1976	Pog.	1977
1931		2496
Indeks 1976/1977		122,5 %

Ekonomski položaj mesno predelovalne industrije je več ali manj poznan v slovenskem in jugoslovanskem merilu, vendar pogoji v posameznih regijah in republikah niso enaki, predvsem zaradi surovinskega zaledja. Zanesljivo je dejstvo, da so transportni stroški in v zvezi s tem kalo, občutni in sorazmerno močno vplivajo na ekonomičnost gospodarjenja. Znano je, da v mesno prede-

lovalni industriji predstavlja osnovna surovina 80 % celotne vrednosti in je vpliv na spreminjanje tega odnosa nemogoč, posebno v tistih primerih, ko gre za stroške kmeta in transporta. Z ozirom na zelo občutljivo gospodarsko dejavnost, kot je mesno predelovalna industrija, pa je nujno, povečati veliko pozornost pri manipulaciji z živino vse do linije klanja in nadalje pri obdelavi in predelavi ter zmanjševati vsa tista mesta v tehnološkem procesu, ki lahko potencialno vplivajo na izgube oziroma da se ekonomičnost zmanjšuje. Ekonomska računica in gotovost usmerjene proizvodnje morata biti nedvomno prisotna pri proizvajalcu, t. j. kmetu in predelovalcu, v tem primeru TOZD »Mesnina« Dravograd. Oba interesa morata biti ekonomsko usklajena in s tem izločena miselnost o nenakosti udeležbe dela dohodka, ki je potreben za po-

Odkupne cene za živino, ter pogoji za uveljavitev premije ter koriščenja sredstev za pitanje živine.

Po Odloku o garantiranih cenah za živino (Ur. list SFRJ 29/75) dosegajo kooperantje po naslednjih kategorijah za biko, telice ter za starejša goveda sledeče odkupne cene: (glej tabelo)

Vrsta	pasma	najmanjša teža		starost	kategorija	klavnosti %	odkupna cena din
		biki	telice				
I-a	PP	350	320	6-12 m	I/A	58	19,85
I	PP	350	320	6-12 m	I/B	56	19,10
I-a	PP	450	400	12-18 m	II/A	58	19,85
I	PP	450	400	12-18 m	II/B	56	17,10
I-a	PP	500	450	18-36 m	III/A	58	19,10
I	PP	470	420	18-36 m	III/B	56	18,10
I	KP	350	300	6-18 m	I/A	54	17,70
II	KP	300	260	6-18 m	I/B	52	16,65
I	KP	400	360	18-36 m	II/A	54	17,15
II	KP	350	300	18-36 m	II/B	50	16,10

Opombi:

- Vrsta in pasma I, KP so križanci.
- Prejšnja republiška premija je vračunana v odkupni ceni in sicer v znesku 1,50 din.

Poleg v tabeli navedene cene ima kooperant na podlagi sklenjene pogodbe pravico uveljaviti preko odkupovalca zvezno premijo v višini 3 din po kg, seveda v primeru, če izpolnjuje vsem v tabeli navedenim pogojem. Ostali pogoji za uveljavitev zvezne premije so:

— sklenjena pogodba med prodajalcem in kupcem (kmetijsko zadrugo in klavnico) ki mora biti registrirana pri Živino-rejski poslovni skupnosti Slovenije, ter potrdilo o registraciji te pogodbe od STOFO — Fond za unapređenje proizvodnje i plasmana stoke i stočnih proizvoda;

— Te dokumente preskrbi prodajalec — Kmetijska zadruga, na podlagi letne pogodbe, ki jo kooperant sklene s kmetijsko zadrugo.

Za kontrolo dokumentov (letna pogodba, procent klavnosti, živa teža, cene, po kategorijah razporejeno govedo) je pristojen JUGOINSPEKT. Za finančno izvedbo pa poskrbi SDK preko svoje službe.

Do kreditov za pitanje živine je po navodilih Zavoda SRS za rezerve Ljubljana upravičen kmet-kooperant na podlagi sklenjene pogodbe s Kmetijsko zadrugo in sicer za dobo petih let. Zadruga pa sklene v ta namen ustrezno pogodbo z Zavodom SRS Ljubljana. Prednost pogodbe, ki jo kmet-kooperant sklene s kmetijsko zadrugo je v tem, da kooperantu ni potrebno vračati kredita z oddajo živine, če takoj na isto mesto privede drugo govedo.

Za pitanje goveda dobi kmet-kooperant kredit iz zveznih sredstev v višini 1200 din po 4% obrestni meri, ter iz zadružnih sredstev prav tako 1200 din po 8% obrestni meri. Ta sredstva so predvsem namenjena za nakup telet, krmil in umetnega gnajila. Lahko pa se uporabijo tudi v druge namene.

Stane Jeseničnik

krivanje stroškov. Način prevzemanja živine na sami liniji klanja in plačevanje po količini mesa že zagotavlja prodajalcu kot predelovalcu plačevanje po dejanski količini in kvaliteti. Ekonomski položaj v mesno predelovalni industriji bazira na osnovi samoupravnega dogovarjanja, saj so osnovni surovini določene minimalne cene, ki

so lahko višje, dočim samo-upravni sporazum o oblikovanju maloprodajnih cen svežemu mesu in drobovini ter proizvodom predelave fiksno določa višino cene, ki je izračunana v skladu s cenami za govejo živino in prašiče.

Vsi zaposleni v TOZD »Mesnina« Dravograd želijo uspešnega sodelovanja z

Nova odkupna cena mleka

Z odlokom, ki je bil objavljen v Ur. listu št. 56/76 je določena nova odkupna cena mleka. Poviša se od 0,78 din za tolščobno enoto na 1,06 din po tolščobni enoti. Poleg odkupne cene se kmetu prizna tudi zvezna premija za vse količine mleka, ki ima tolščob od 3,2—4,2%. Zvezna premija znaša 0,12 din po tolščobni enoti.

Poslovni odbor za mlekarstvo pri KK Hmezad Zalec je na izredni seji, dne 10. 2. 1977 obravnaval ostale odkupne pogoje.

Nastaja vprašanje, kaj je z republiško premijo? Predstavnik mlekarne je seznanil delegate poslovnega odbora, da republiška premija v višini 0,30 din pol pri tolšči 3,2% ostane in sicer za iste namene kot je bila določena s prejšnjim odlokom. Ta premija naj se koristi takole:

0,05 din v namenski sklad za opremo zbiralnic,

0,25 din pa za stroške zbiranja mleka in organizacijo rodovniške službe.

To pomeni, da kmetu kooperantu pripada samo odkupna cena (1,06 din po TE) in zvezna premija v višini 0,12 dinarjev po tolščobni enoti.

Del republiške premije (0,25 dinarja na liter) iz kalkulacij zadružnih obratov pri zadrugu-

gah in kombinatih ne krije vseh stroškov odkupa (rodovniško službo, amortizacijo, elektrika, odkupovalci itd.)

Nato je poslovni odbor sprejel naslednje sklepe:

1. Poleg republiške premije (0,25 din/l) naj sveti kooperantov pri zadrugah sklepajo o drugih odbitkih, ki se naj upoštevajo pri končni odkupni ceni mleka in sicer:

— stroški za hlajenje 0,10 din/l

— prispevek ZPS 0,02 din/l

— stroški zbiranja od 0,02 do 0,10 din/l.

Če upoštevamo vse te obveznosti bi znašala nova neto cena za kmeta — kooperanta takole: (primer pri tolšči 3,6%)

— odkupna cena 1,06 din/TE

à = 3,82 din

— zavarovalna premija 0,2 din/TE à = 0,43 din

Bruto cena 4,25 din

Odbitki:

Prispevek ZPS 0,02 din

Stroški hlajenja 0,10 din

Stroški zbiranja 0,05 din

(srednja vrednost)

Skupaj odbitki: 0,17 din/l

Neto cena mleka za kmeta-kooperanta pri tolšči 3,6% je 4,08 din

Zadruški za celotno org. odkupa pripada:

0,25 din nep. premije

0,15 din za hlajenje in zbiranje

Skupaj: 0,40 din/l

2. Odkupna cena mleka, ki je nehigiensko, se bo zmanjšala na 0,50 din/l.

3. Če se ugotovi; da kislin-ska stopnja presega 8,7 SH (alkoholna preizkušnja), takega mleka mlekarne praviloma ne bo sprejela. V slučaju višje sile pa ga bo plačala po ceni 1,30 din/l.

4. Mleko, ki bo imelo nižjo tolščob od 3,2%, se bo cena znižala za zvezno in republiško premijo.

5. Mleko s tolščob, ki bo nad 4,2% (od 4,2—4,5%), bo mlekarne plačala 0,6 din/TE.

6. Kmetu - kooperantu, ki bo imel pokvarjeno mleko, bo mlekarne pri ugotovitvi znižala ceno za 50%, pri drugi ugotovitvi se prepove prodaja za 3 mesece, pri tretji ugotovitvi pa se kmetu prepove prodaja mleka.

To je le nekaj načelnih sklepov o novih odkupnih pogojih za mleko. Samo upravni organi pri zadrugah morajo o tem razpravljati in dokončno določiti odkupne cene za mleko, ki bo pripadalo kmetu in določiti kritje stroškov organizacije odkupa.

Predsednik PO za mlekarstvo Jože Pratekar, dipl. inž. agr.

CASI SE SPREMINJAJO!

Nekoč ni nihče hotel biti imenovan z nazivom »kmet.«

S tem nazivom so imenovali tistega, ki je bil neroden, neizobražen.

Danes pa si mnogo gospodov prizadeva, da bi si pridobili status kmeta.

PRI ZDRAVNIKU!

Gospod dohtar, jaz ...

— slecite se!

»Furman« si slači suknjič

gospod dohtar jaz ...

— slecite se

»Furman« se slači in slači in ko

obstoji v spodnjicah ga zdravnik

vpraša: »No, kaj vam je?«

Ja, drva sem vam pripeljal gospod dohtar.

vsemi proizvajalci oziroma dobavitelji surovin in s tem ustvariti takšne medsebojne odnose, kot jih nakazuje sprejeti zakon o združenem delu in samoupravni akti, ki so bili sprejeti v Koroški kmetijski zadrugi, temeljnih zadružnih enotah in TOZD »Mesnina« Dravograd.

Mirko Grabnar,
inž. kmetijstva

KOROŠKA HRANILNICA IN POSOJILNICA

To našo skupno finančno ustanovo kmetijstva in gozdarstva v koroški regiji so ustanovile 25. januarja 1971 Koroške kmetijske zadruge in Koroško gozdno gospodarstvo. Danes so njeni ustanovitelji Koroška kmetijska zadruga, vsi Obrati za kooperacijo gozdarstva pri LESNI in Kmetijska zadruga Vuzenica.

Pred šestimi leti smo združili skromna sredstva in moči, da bi v vzajemnosti in solidarnosti ojačali to združno dejavnost, ki ima na Koroškem že stoletno tradicijo. Prvi v Sloveniji smo to storili, danes pa tako ravna po našem vzgledu tudi že drugod. Posnemajo nas na Notranjskem, združujejo na Gorenjskem pa v Pomurju, skratka povsod razmišljajo kako združiti združno hranilništvo in posojilništvo, da bi povečali hranilne vloge in jih kot posojila namenili za hitrejši razvoj kmetijstva.

Ob ustanovitvi je naša Hranilnica imela nekaj nad 4 milijone dinarjev hranilnih vlog. Takrat so vložili tudi kmetje gozdni posestniki kot kolektivno vlogo Gozdarskih obratov, takozvane komercialne razlike nekaj nad 1 milijonom dinarjev. To je bil prvi skupni »kmečki kapital«, ki je služil Hranilnici, za odobravanje prvih pomembnejših posojil kmetom. Do konca leta 1976 pa so hranilne vloge porasle na preko 50 milijonov dinarjev, to je kar za 10 krat. Hranilnici zaupa svoje prihranke 3322 rednih vlagateljev, 3316 gozdnih posestnikov pri izplačilu lesa in 195 združnih delavcev ob izplačilu mesečnih osebnih dohodkov.

Hranilnica obrestuje hranilne vloge enako kot banka ali pošta. Tajnost in varnost vlog pa je prav tako zajamčena kot drugod.

Naša Hranilnica je včlanjena v Zvezo hranilno kreditnih služb Slovenije, ki združuje vse združne in gozdarske hranilne službe. Po podatkih te naše Zveze predstavljajo pri nas zbrane vloge skoraj 8% vseh združnih hranilnih vlog v Sloveniji.

S tako obsežnim »lastnim kapitalom« hranilnih vlog je Hranilnica v svojem šestletnem obstoju odobrila kmetom preko 80 milijonov dinarjev posojil za modernizacijo in preusmerjanje kmetij. Ob koncu leta 1976 znašajo posojila kmetom 58 milijonov. To je več kot je stanje hranilnih vlog. Za tako obsežna posojila kmetom najema Hranilnica namenske kredite za kmetijstvo pri Ljubljanski banki — Podružnici Slovenj Gradec in posebne republiške kredite pri Kmetijski razvojni skupnosti

SRS. Krediti so po znižani obrestni meri, poleg tega pa občine in republike s posebnimi dotacijami, regresirajo obrestno mero za kredite iz hranilnih vlog na 3 do 4%. Tako so samo v letu 1976 prispevale občine v koroški regiji za regresiranje obrestne mere 950.000 din republika pa za naše področje 1.440.000 din skupaj 2.390.000 din. To je precejšen denar, ki ga družba daje za napredek kmetijstva.

Kako do kredita za kmetijstvo?

Kredite za kmetijstvo lahko dobijo vsi kmetje, ki so pripravljeni dolgoročno sodelovati z zadrugo, predvsem v priraji mleka in pitanju goveje živine, urejanju dolgotrajnih nasadov črnega ribeza ter za kmečki turizem.

— Za gospodarske objekte za govedorejo (novogradnje, adaptacije hlevov, izgradnje silosov ipd.) je možno dobiti kredit na 8 do 10 letno vračilno dobo po 3 do 4% obrestni meri s 30% lastno udeležbo.

— Za nabavo plemenske živine je kredit na 3 leta po 3% obrestni meri.

— Za mehanizacijo pa je možno dobiti kredit na 4 leta po 3 do 6% obrestni meri s 50% lastno udeležbo. Nabavo večjih kmetijskih strojev (sod za gnojevko, kombajn itd.) pa kreditira Hranilnica samo preko strojnih skupnosti.

— Tudi krediti za kmečki turizem so po regresirani obrestni meri, na največ 10 letni vročilni rok in s 30% lastno udeležbo.

Za odobritev kmetijskih kreditov je potreben poseben program, ki ga naredi kmetijska pospeševalna služba pri zadrugi.

Kredit za kmečki turizem pa lahko dobi kmet, ki ima svojo kmetijo že preusmerjeno in je v občinskem programu turističnega razvoja.

Da bi bilo delovanje Hranilnice čimbolj uspešno, dostopno kmetom povsod in vsak dan dodeljujejo blagajniške izpostave na sedežih vseh združnih organizacij v Prevaljah, Dravogradu, Vuzenici, Slovenj Gradcu in Šentilju. Poleg tega pa še pri Gozdarskih obratih na Ravnah in v Radljah ob Dravi.

Hranilnica pa odobrava tudi potrošniška posojila za vso industrijsko blago za katero je po zakonu predvideno, da ga je možno nabavljati tudi na potrošniški kredit. Tako imajo tudi kmetje možnost, do najemanja potrošniških posojil pri svoji lastni finančni ustanovi. Razumljivo

je, da lahko dobijo potrošniška posojila pri Koroški hranilnici in posojilnici vsi delavci zaposleni pri LESNI in v kmetijskih zadrugah.

Tako smo vam na kratko predstavili našo skupno Hranilnico, ki deluje zelo uspešno predvsem zato, ker je uspelo združiti interese gospodarskih in kmetijskih organizacij na temelju vzajemnosti in solidarnosti za skupne cilje.

Ivan Uršič,
dipl. inž. agr.

Pogoji za pokojninsko in invalidsko zavarovanje kmetov - kooperantov

Temelj za pokojninsko in invalidsko zavarovanje kmetov-kooperantov je prinesel že zakon o združevanju kmetov (Ur. list SRS, št. 22/72). Ta zakon je uvedel možnost, da se kmet-kooperant ob določenih pogojih zavezuje v zdravstvenem, invalidskem in pokojninskem zavarovanju enako kot delavci v delovnem razmerju, če združi svoje delo in delovna sredstva z zadrugo, z obratom za kooperacijo ali drugo organizacijo združevanja dela in dosega v proizvodnem sodelovanju najmanj tolikšen osebni dohodek, kakršen je s samoupravnim sporazumom oziroma zakonskim predpisom določen kot najnižji osebni dohodek delavca v združenem delu. Natančnejše določbe o tem so zapisane v zakonu o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (Ur. list SRS št. 54/72), statutu Skupnosti pokojninska in invalidskega zavarovanja v SR Sloveniji (Ur. list SRS št. 13/74).

Iz navedenega izhaja, da je osnova za pokojninsko in invalidsko zavarovanje kmetov v SR Sloveniji čisti dohodek, ki ga kmet-kooperant ustvarja s proizvodnim sodelovanjem s kmetijsko organizacijo. Dokler ne bo sporazuma med Zadrugo zvezo SR Slovenije in Skupnostjo pokojninskega in invalidskega zavarovanja ugotovljen način ugotavljanja čistega osebnega dohodka, se lahko zavarovanci-kmetje-kooperanti svobodno odločijo za eno izmed petih zavarovalnih osnov, ki so bile najprej določene s Pogodbo o izvajanju pokojninskega in invalidskega zavarovanja kmetov v SR Sloveniji, odtlej pa se vsako leto nanovo določajo glede na gibanje povprečnih osebnih dohodkov v Sloveniji.

V letu 1976 so te osnove naslednje:

I. razred	4.189 din
II. razred	3.639 din
III. razred	3.094 din
IV. razred	2.547 din
V. razred	2.113 din

To so hkrati tudi osnove za plačilo prispevkov za pokojninsko in invalidsko zavarovanje pa tudi osnove za odmero pravic iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja.

O izbiri enega od navedenih zavarovalnih razredov se dogovorita kmet-kooperant in kmetijska organizacija, pri čemer pa je izključena možnost, da bi izbrala osnovo, ki bi bila višja od čistega osebnega dohodka, ki ga ustvarja kmet-kooperant s proizvodnim sodelovanjem. Nasprotno pa se lahko kmet-kooperant odloči za nižjo osnovo, kot je njegov čisti osebni dohodek, torej za najnižjo od zgoraj navedenih petih zavarovalnih osnov.

V primeru, da se kmet-kooperant odloči, da se bo zavaroval v pokojninskem in invalidskem zavarovanju, mu bo ustrezno pomoč v samem postopku za uveljavljanje zavarovanja nudila organizacija, s katero je kmet-kooperant v proizvodnem sodelovanju.

V naslednji številki bomo nekaj več spregovorili o zavarovanju za nazaj, gostoti zavarovalne dobe in varstvenem dodatku.

Če vas bralce v zvezi s to problematiko zanimajo še druge stvari, nam pišite. Odgovorili bomo na vsa vprašanja, kolikor bo v naši moči. Pišite na uredniški odbor Vi-harnika — Priloga za kmetovalce.

A. M.

Jurij Vitkovič

»Prišel je prišel
zeleni Jurij
došel je došel
pisani Vuzem
Donesel je donesel
pedenj dugo travico
latek drugo mladico«

To pesmico, belokranjsko narodno, mi je šaljivo, v verzih slovenske narodne pesmi povedal Jurij Vitkovič, nam vsem dobro znan mesarski mojster, partizanski borec, komunist in dobričina, ko je predlansko leto ob Jurjevem srečal Abrahama, tukaj pri nas na Koroškem v Dravogradu, kjer živi. Usoda ga je zanesla k nam na Koroško, prav v tistih žalostnih in usodnih dneh leta 1941, tik pred napadom Nemcev na Jugoslavijo. Celih pet let je bil potem sam, odrezan od svoje Bele Krajine, ni videl ne matere, ne koga drugega od sorodnikov ali znancev iz mladosti.

Komaj 16 let star je prišel v uk h Križniku v tedanji Guštanj, v današnje Ravne na Koroškem. Prvi je bil, ki je kot vajenec nosil meso iz Raven v Kotlje še v »košu« in ga v prodajalni mesa pri Štalekarju, »sekal« in prodajal na drobno. Bilo je to med okupacijo in mnogo mesa je po »zvezah« odšlo v partizane, vse dotlej, da je postalo za Jurčka nevarno in se je moral umakniti skozi Kotlje na Gornje Sele, kjer se je pri Lesniku pridružil partizanom.

Vojsko in partizanstvo je končal leta 1945 po hudih bojih pri Železni Kapli, Selah in Borovljah na avstrijskem koroškem, kot intendant 3. bataljona Koroškega

odreda. Takoj se je zaposlil v družbenem — zadrudnem sektorju, kjer dela aktivno še danes.

Postal je naš »Jurček«, vedno dobre volje, priden, skromen in pošten. Postal je pravi Korošec. Čeravno je podedoval doma v rojstnem Podklancu pri Vinici krpo zemlje, se je odločil, da ostane za vedno med nami tukaj na Koroškem. Ljudje tukaj okrog so se mu priljubili. Zemlja sama je pa povsod skopa in je treba pošteno delati, da kaj imaš, tu in tam so si pa Belokranjci in Korošci zelo slični, oboji žive ob meji domovine, oboji imajo v sebi, v svoji govoric in običajih nekaj posebnega, svojskega, prvobitnega. Drži pa tudi, kakor pravijo Hotulci, da tisti, kdor se enkrat »pošteno« koroške vode napije, ostane za zmeraj! »Koroška voda je najbrž res za marsikaj krivala« pove na koncu razgovora veselo Jurček. Na kraju pa še pristavi: »No, sedaj smo se pa združili v Koroško kmetijsko zadrugo. Želim le, da bi naš TOZD »Mesnina« in vse ostale TZE »Trata«, »Leditina« in »Odor« v novi organizaciji dobro sodelovali, da bo naša nova kmetijska organizacija tu na Koroškem uspevala in zaživela, da bo nam, njenim delavcem, kot kmetom — članom zadrudnikom prav.«

Prav je tako Jurček! med nami zdrav in vesel pa še kaj zapoj!

Rok Gorenšek

Jurij Vitkovič, mesarski mojster TOZD Mesnina

Nesreče s traktorji v našem kmetijstvu

MEHANIZACIJA V KMETIJSTVU SE PRI NAS NEZADRŽNO ŠIRI IN NAPREDUJE TAKO PO ŠTEVILU KAKOR PO KAKOVOSTI, IN PRAV JE TAKO!

Prav pa ni in ne more biti to, da se tudi nesreče vseh vrst od težkih do smrtnih tako naglo in grozeče širijo ter naraščajo.

Če vemo in se zamislimo samo v podatek, da terjajo traktorji samo pri nas v Sloveniji po 2 smrtni žrtvi na teden, nam bi moralo biti dovolj, da se globoko zamislimo nad tem.

Če za hip pogledamo nazaj v 50. leta, ko so se začeli pojavljati v naših zadrugah prvi traktorji in prva mehanizacija ter smo se takrat mi, kar nas je bilo »zadrudnih aktivistov in propagandistov« s kmeti največkrat prerekali ravno zato, ker večina kmetovalcev takrat sploh ni hotela verjeti, da se bodo traktorji širili in bodo orali tudi njihove njive. Saj je večina kmetov zadrudnikov takrat še trdila, da traktor ni za nas in da se pri nas ne more obnesti. Pa tudi mi smo bili takrat še previdni. Tako lahko za Kotlje trdim, da smo imeli v takratni tamkajšnji zadrugi točen plan, kje, kdo in katero posestvo je popolnoma, katero do polovice in katero le delno sposobno za traktorsko obdelavo. Dobro smo pa vedeli tudi za posestva, ki zaradi pogojev, zaradi konfiguracije terena, naj traktorja nikoli ne bi imela.

In kaj se je v teh preteklih 20 letih od takrat pri nas v resnici zgodilo: nič več in nič manj kot to, da imajo danes traktorje že skoraj povsod tam in celo največ tam, kjer jih poprej mi sploh nismo predvidevali. Danes pa vozijo in delajo na takih terenih, da se človeku kar lasje ježijo na glavi, kakor po domače pravimo, če nas je strah. In strah nas bi prav lahko moralo večkrat biti, če bi le malo bolj globoko mislili, ali če bi se kaj bali za svoje življenje. Vedeti namreč moramo, da traktor, ki je po eni strani tako koristen, da si brez njega dandanes sploh ne moremo in ne znamo zamisliti več sodobnega kmetovanja in oprav-

ljanja del v sodobnem kmetijstvu, da je on v prvi vrsti:

— vozilo za ravnino, ki mora z vsemi štirimi kolesi stabilno stati na trdnih tleh, da je varno.

— da mora imeti, če naj zagotovi zdravje in varnost vozniku, trdno in močno zgrajeno kabino, ki ga mora obvarovati ne le pred mrazom in dežjem, temveč tudi obvarovati tedaj, če se traktor prevrne.

— da mora imeti varnostni hidravlični sedež, ki naj voznika obvaruje pred obolenjem hrbtenice, za katerim jih vsak dan več boleha.

— da bi moral imeti vsak traktor kazalo nagiba, tj. kazalo, ki vozniku prikazuje kritične točke, pri katerih se vozilo prevrne, bodisi bočno ali pa naprej ali nazaj.

— vsi vozniki traktorjev bi morali zato biti dobro seznanjeni z vsemi nevarnostmi, ki na nje prežijo pri vožnji, posebno na naših terenih, kjer je po veliki večini »ravnina v breg postavljena«, kjer so pota ozka, strma in slaba itd.

Le tako, dragi traktoristi, bomo zmanjšali strahoviti krvni davek, ki ga mehanizacija trenutno od nas zahteva.

Zavedati se moramo dobro, da zahtevajo nesreče s traktorji kot žrtve večinoma mlade, zdrave ljudi, mlade gospodarje ali bodoče gospodarje, da s smrtjo takega človeka nastane dostikrat nenadomestljiva rana in praznina, ker nam vzame enega izmed redkih ljudi, ki bi še bil voljan ostati in delati na kmetiji. Posledice nesreče pa so še dosti hujše, saj največkrat povzročijo propad že obstoječe ali šele zasnovane družine in zelo velikokrat tudi propad kar cele kmetije, da o drugih splošnih posledicah za celotno družbo sploh ne govorimo.

Služba varstva pri delu
Koroške kmetijske zadruge,
Rok Gorenšek

Nov način organiziranja kmetijstva in gozdarstva na vasi

Na pobudo Socialistične zveze delovnih ljudi Slovenj Gradec, krajevni odbor Završe, je bil v nedeljo 29. 2. 1977 v Završah organiziran javni posvet o bodočem gospodarjenju na posestvih. Analizirani so bili rezultati dela s področja gospodarjenja z gozdovi in kmetijskimi zemljišči v minulem obdobju. Razpravo so vodili predstavniki OK Slovenj Gradec ter predstavniki družbenopolitičnih organizacij v občini Slovenj Gradec. Posveta se je udeležila večina posestnikov, saj so živo zainteresirani za novi način racionalnega gospodarjenja z zemljišči, ki predvideva večja in hitrejša vlaganja v sredstva za proizvodnjo, kar bo kmetom omogočilo večji dohodek, z njim pa večjo mehanizacijo in večje rezultate dela z manj delovne sile. S tem pa si bodo zagotovili socialno varnost v družbi.

Posestniki so bili zainteresirani za organiziranje strojne skupnosti, ki bi omogočila ekonomično koriščenje mehanizacije, predvsem tiste, ki ima večjo nabavno vrednost, uporablja pa se le določen čas v letu. Seveda bi bilo potrebno kmetovalce predhodno seznaniti z ekonomičnostjo in koristnostjo take strojne skupnosti na osnovi ekonomskih izračunov.

Udeleženci so se zelo zanimali za nov način organiziranja proizvodnje materialnih dobrin na posestvih z združevanjem dela in sredstev, s čimer bi razbremenili posestnike in njihove družine v času, ko je na posestvih največ intenzivnega dela. V zimskem času pa, ko je manj intenzivnega dela, bi se kmetje združevali in dopolnjevali z opravljanjem obrtnih in drugih preprostih dejavnosti, ali pa se intenzivno ukvarjali s kmečkimi turizmom.

Ob koncu posveta se je razvila živahna razprava o novem organiziranju kmetijstva na vasi, ki bo v bodoče prav gotovo prinesla uspešne rezultate pri gospodarjenju z gozdnimi in kmetijskimi zemljišči.

Karel Račič

Lepa sem, močna tudi, zato ni čudno, da me tako gledajo

Pravilna oprema in ravnanje s traktorjem je predpogoj za varno delo

DRAGI BRALCI!

Vabimo vas k sodelovanju pri oblikovanju vsebine našega in vašega glasila. Prispevke, ki jih želite objaviti, pošiljajte na naslov:

KKZ SLOVENJ GRADEC, Celjska cesta 7, Uredniški odbor in sicer do vsakega 16. v mesecu.

Istočasno vas vabimo, da nam pomagate pri izbiri imena našega glasila. Ime naj bo kratko, zveni naj domače, označuje pa naj našo osnovno dejavnost.

Uredniški odbor

VESTI:

UVOZILI SMO PLEMENŠKE KOBILE

V letu 1976 smo se zaradi potrebe po ohranitvi in pospešitvi razvoja konjereje ter v skladu z interesi ljudske obrambe v koroški regiji odločili za uvoz plemenskih kobil pasme Haflinger. Uvožene kobile so breje, za nadaljnjo potomstvo pa bo poskrbel . . . no, saj veste kdo . . .

Več o tem bomo pisali v naslednji številki.

Priloga za kmetovalce izhaja četrletno. Prilogo izdaja KKZ Slovenj Gradec in je sestavni del Viharnika. Ureja uredniški odbor. Glavni urednik Tone Matvos. Naklada 2350 izvodov. Naslov: KKZ Slovenj Gradec. Uredništvo priloge za kmetovalce, Slovenj Gradec, Celjska cesta 7. Telefon 84-211 in 84-581. Kilišeji in tisk: CGP Mariborski tisk, TOZD Tiskarna Tržaška cesta 14, 62000 Maribor, 1977.

Vprašanja se porajajo kar sama.

Ze samo naziv pove, da gre za specializiran poklic. Delavec se izobražuje za potrebe delovnega mesta. Program za poklic lesarski delavec je bil sicer izdelan, vendar smo ga prilagodili našim razmeram. Učna snov se ne podaja v enakem zaporedju kot to predvideva program. Prav tako se tudi vsebinsko prilagaja potrebam delovnih mest v TP Pameče. Praktičen pouk je organiziran na delovnih mestih v TP Pameče. Pred pričetkom izobraževanja smo morali ugotoviti izobraževalne zahteve določenih delovnih mest, usposobiti smo morali inštruktorje praktičnega pouka, izdelati potrebna navodila in evidenco poučevanja.

Svojo izobraževalno nalogo je pričel oddelček izpolnjevati po programu s 429 teoretičnimi in 812 praktičnimi urami. S poukom smo pričeli 18. 10. 1976 v osnovni šoli Pameče v popoldanskih urah v ponedeljkih, torkih, četrtnih in petkih. Praktični pouk se odvija na delovnih mestih ali pa v sobotah. Izobraževanje se odvija v treh delih ali ciklikih.

Po uspešno končanem prvem ciklusu dobi delavec potrdilo interne veljave. Prvi del traja 90 ur. V tem ciklusu se usposablja za tista delovna mesta, ki imajo izobrazbeno zahtevo II. vključeni so samo strokovni predmeti. Delavec mora znati delati na stroju na svojem delovnem mestu in še vsaj na treh drugih delovnih mestih. Po uspešno končanem II. ciklusu (160 ur) dobi delavec potrdilo Lesarskega šolskega centra, ki velja za panogo in ima torej značaj internega potrdila. V tem ciklusu pridobe delavci nekaj splošnega znanja iz področja samoupravljanja, slovenskega jezika, tehničnega risanja, osnove organizacije podjetja itd.

V nadaljnjem izobraževanju se snov pogloblja in razširja. Po končanem III. ciklusu si pridobijo kandidati poklic specializiranega lesarskega delavca, ki je javno priznan.

S teoretičnim delom izobraževanja bomo končali 28. aprila. V jeseni letošnjega leta nameravamo prenesti oddelček v drugo tovarno. Katera bo ta tovarna, še ni dokončno odločeno. V Pamečah smo pričeli z izobraževanjem predvsem zaradi pripravljenosti vodilnega kadra in velikega vpisa. V prvi ciklus se je vpisalo 28 zaposlenih v TP Pameče.

O tem, kako gledajo na tako obliko izobraževanja slušatelji, bomo pisali v eni izmed prihodnjih števil.

Marija Sekirnik

KMETJE MED SEBOJ

Vrsto let že prebiram glasilo Viharnik, iz katerega izvem mnogo o dogodkih v podjetju in njegovih TOZD, prav tako pa tudi nekaj skromnih novic o kmetih, gozdnih posestnikih. Menim, da bi prišlo glasilo bolj do izraza, če bi z dopisovanjem v njem sodelovali tudi kmetje. Različni problemi širšega področja, bi se ob izmenjavi mnenj in pripomb, lažje in bolje reševali, mi kmetje pa se z dopisovanjem v glasilo bolj spoznavali.

V januarski številki Viharnika je bila v reportaži o obratu za kooperacijo Radlje ob Dravi objavljena tudi fotografija naše kmečke hiše. Odločil sem se, da vam pošljem, kot dopolnilo, skromen komentar.

Po naključju sem pred 12 leti postal kmet na kmetiji srednje hribovitega področja z 10 ha obdelovalne površine in nekaj gozda. Z veseljem do kmetovanja in z vso voljo sem pričel načrtno urejevati kmetijo za rejo živine za trg, čemur naše območje najbolj ustreza. Pred pričetkom preusmeritvenih del na kmetiji sem se posvetoval s tedanjimi strokovnjaki kmetijske zadruge Vuzenica in gozdarskega obrata Radlje ob Dravi, pozneje pa s strokovnjaki organizirane pospeševalne službe.

Skupno s strokovnjaki smo izdelali plan vlaganj, pri katerih sem upošteval ekonomiko — kako se bo čim hitreje vračalo. Izogibal sem se investicij mrtvega kapitala, še posebej pri najemanju kreditov v te namene.

Kot prvo nalogo sem si zadal ureditev ceste do doma, v gozd in na obdelovalne površine. Takoj za tem sem pristopil k urejanju zemljišč za lažjo intenzivno obdelavo. Zato sem tudi nekaj zemljišč, ki niso primerne za obdelavo, pogozdil.

Ker si na začetku nisem mogel nabaviti plemenske črede sem nekaj let gojil mešano pasmo. V tem času sem si počasi dopolnjeval kmetijsko mehanizacijo — strojno kosilnico, traktor itd. Vzporredno sem popravljaj gospodarsko poslopje, uvedel izplakovalni sistem in zgradil dva silosa s 120 m³ prostornine. Z večjim staležem živine sem pričel tudi bolje gnojiti zemljo z istočasno uporabo mineralnih gnojil. Dobival sem zmeraj boljši pridelek krme, tako po količini, kot po kvaliteti.

Sina, ki je že odslužil vojaški rok, sem vzgajal tako, da se je odločil, da ostane doma in pomaga pri nadaljnjem delu. Ta njegova odločitev je imela velik pomen pri nadaljnjem vlaganju in ne nazadnje — v družini smo bili trije sposobni za delo v gospodarstvu.

Leta 1972 sem se odločil, da prodam vseh 18 glav živine in kupim eno pasmo — in to simentalke rodovniškega porekla. Tedaj mi je priskočila na pomoč Kmetijska zadruga Vuzenica z nakupom živine iz uvoza, kreditna služba pa mi je s kreditom omogočila nakup. Kupil sem devet visoko brejih telic za približno 15 starih milijonov. Na prvi pogled je bila to zelo visoka investicija z rizikom glede dednih lastnosti telic v mlečni proizvodnji.

Star pregovor pravi: Kdor ne »reskira«, ta tudi ne »profitira«. Kupljene živali so se lepo aklimatizirale in ob prvi telitvi smo dosegli lep uspeh. Stanje se je z vsako telitvijo izboljševalo, tako da danes dosegamo poprečno dnevno proizvodnjo 90 do 100 litrov mleka. Redimo tudi plemensko živino in letno prodamo pet do šest glav težkih okoli 400 kg. V načrtu imamo rejo 12 do 14 krav in nekaj prehodnega podmladka. Tako bi dosegli v poprečju dnevno proizvodnjo mleka v višini okoli 150 litrov.

Zelo pomembno je, da doma pridelamo osnovno krmo za živino, predvsem dobro silažo. Danes redimo 2,5 goveda na ha, upamo pa, da bomo stanje še izboljšali. Tako proizvodnja nam pokriva naložbe in da dohodek za izboljšanje življenjskega standarda. Ob takšni proizvodnji je potrebno, da se stalno dopolnjuje kmetijska mehanizacija.

V nekaj skromnih vrsticah sem vam hotel prikazati delo in uspehe 12-letnega truda. Istočasno pa želim opozoriti, da brez strokovnega, načrtnega dela ne gre in da tudi uspeha ni takoj. Ta pride postopno, če vmes seveda ne obupaš. Ker smo bili pri naši hiši vsi vztrajni in ker nam nobeno delo ni bilo pretežko, smo dosegli vidne uspehe. Takšnih kmetij poznam na širšem območju več. Veliko pa jih je še na poti enakega preusmerjanja.

Menim, da bodo uspehi nas posameznikov velika spodbuda tistim, ki imajo lepe kmetije in dobre pogoje, niso pa imeli poguma, da se lotijo preusmeritve. Danes, kljub industrijskemu razvoju, ugotavljamo, da se na hribovih da živeti in da smo kmetje potrebni. Zato imamo boljše pogoje pri najemanju kreditov, še posebej pa pri socialnem in zdravstvenem varstvu, kjer smo izenačeni z delavci v družbenem sektorju.

Pri vsem tem pa ne bi smeli pozabiti na medsebojno solidarnost med kmeti s formiranjem raznih skladov za hitrejši razvoj kmetijstva, na pošteno vrednotenje vsakega dela, ki naj bo pošteno nagra-

jeno, na vsklajenost cen med industrijskimi in kmetijskimi proizvodi, na poglobljanje dobrih odnosov med delavci in kmeti.

Ker še nisem nič napisal o gozdarstvu, bi želel povedati nekaj še o njem, ker sem tudi sam gozdni posestnik.

Zeel bi, da bi bila gozdna proizvodnja dopolnilno delo na kmetiji, ne pa glavna, ponekod celo glavni vir dohodka. Kmetje, ki mislimo ostati na kmetijah kot kmetje, moramo izvršiti le gojitveni posek, razen, če gradimo. Če nam je zagotovljena lastnina nad gozdnimi površinami, moramo gledati, da bo gozdna masa neizčrpna in kot taka tudi predstavljala dopolnilni vir našega dohodka. Strmeti moramo za tem, da v obratu za kooperacijo razvijemo čimboljše samoupravne organe, ki bodo pravično zastopali vse gozdne posestnike.

Obrati za kooperacijo morajo stremeti za tem, da bodo gospodarili tako, da bodo čim bolj zniževali stroške režije in ustvarili primeren dohodek za izgradnjo in vzdrževanje gozdnih cest, skrbeti morajo za primerne odkupne cene gozdnih asortimentov. Zavedati se moramo, da pošteno formiranje odkupnih cen lahko pokriva vse stroške, ki jih ima kmet s posekom, spraviplom do cest in drugimi stroški ter datjavami.

Le tako se bomo lepše in bolj spoštljivo obnašali do lesa, do sečnje in krojenja. Predelovalna industrija pa, ki je naravnana na določene količine lesa, ne bo trpela pomanjkanja tako pomembne surovine, kot je les.

Leta 1976 in 1977 imam za pomembni v organiziranosti kmetov v obrate za kooperacijo in v zadrugah. Zelo važno za nas je, da bomo v razpravah aktivno sodelovali.

Nekoliko pozno, pa vendar od srca želimo vsem, ki berete glasilo Viharnik, srečno in uspešno 1977, predvsem pa uspešno sodelovanje OZD LESNA.

Julko Kupnik
Sv. Primož na Pohorju 55
62367 Vuzenica

Glasilo »VIHARNIK« izdaja organizacija združenega dela LESNA Slovenj Gradec, gozdarstvo in lesna industrija, o. sol. o. Ureja uredniški odbor: Ludvik Kotnik, Ivan Dretnik-Ajnžnik, Jože Stres, Jože Gosak, Rok Funtek, Andrej Sertelj, Jurij Sumečnik. Odgovorni urednik Mitja Schöndorfer, predsednik uredniškega odbora: Andrej Sertelj. Tehnični urednik: Bruno Znidaršič. Naklada: 4550 izvodov. Kličejli in tisk: CGP Mariborski tisk, TOZD Tiskarna, Tržaška cesta 14, 62000 Maribor, 1977.

Delovni jubilarntje

v letu 1976

TOZD GOZDARSTVO SLOVENJ GRADEC

Kovše Alojz 10 let
Franc Zaveršnik 10 let
Franc Gaberšek 10 let

TOZD GOZDARSTVO MISLINJE

Mirko Plevnik 20 let
Maks Založnik 20 let
Ivan Golob 30 let
Dominik Pungartnik 30 let
Henrik Založnik 30 let

TOZD GOZDARSTVO RADLJE OB DRAVI

Jože Dobnik 10 let
Antonija Kos 10 let
Oto Laznik 10 let
Jakob Peruš 10 let
Oto Ternik 10 let
Franc Trobina 10 let
Štefka Herjavec 20 let
Milka Kolajta 20 let
Marija Kolar 20 let
Ivan Pušnik 20 let
Peter Pušnik 20 let
Bernard Tretjak 20 let
Jože Vačovnik 20 let
Jože Gostenčnik 30 let
Janez Lorber 30 let
Simon Štruc 30 let

TOZD GOZDARSTVO ČRNA NA KOROŠKEM

Karel Bikič 10 let
Franc Močilnik 10 let
Silvester Osojnik 10 let
Franc Plesec 10 let
Adolf Pipuš 10 let
Monika Bogataj 20 let
Jože Kobale 20 let
Ivanka Omerza 20 let
Beno Orešnik 20 let
Milan Puđgar 20 let
Anton Skarlovnik 20 let
Albin Strnčnik 20 let
Anton Zamernik 20 let
Tomo Golob 20 let
Ivan Krivonog 20 let
Ivan Virtič 20 let
Ernest Srebre 20 let
Franc Krajnc st. 30 let
Ivan Travnekar 30 let

O K RAVNE NA KOROŠKEM

Jakob Čarf 10 let
Rudi Šumnik 10 let
Milan Kotnik 10 let
Andrej Merkač 20 let

O K SLOVENJ GRADEC

Maks Kotnik 20 let
Jože Sivič 20 let
Ana Jamnik 20 let
Rajko Rozman 30 let
Edi Rozman 30 let
Alojz Simetinger 30 let

O K RADLJE OB DRAVI

Stanko Helbl 10 let
Tonka Modic 10 let
Jože Kelenberger 10 let
Leopold Kordež 20 let
Jože Kramljak 20 let

TOZD ŽAGA MISLINJA

Franc Oder 10 let
Franc Šertl 30 let
Justin Tisnikar 30 let

TOZD ŽAGA MUŠENIK

Anton Hodnik 10 let
Silvester Mazej 10 let
Franc Obretan 10 let
Jožefa Vačun 10 let
Gabriel Bajt 20 let
Ivan Klenc 20 let
Martin Vačun 30 let
Miroslav Verdnik 30 let

TOZD ŽAGA OTIŠKI VRH

Jože Smonkar 10 let
Alojz Poberžnik 10 let
Florjan Pšeničnik 10 let
Ferdo Menhard 10 let
Julijus Grmavc 20 let
Vida Čas 20 let

TOZD ŽAGA VUHRED

Stanko Meršnik 20 let
Avgust Planinšec 20 let
Karel Kotnik 20 let
Avgust Podlesek 30 let
Miha Hribernik 30 let

TOZD TP PREVALJE

Hedvika Belej 20 let
Ljudmila Motaln 20 let
Stanko Pečovnik 30 let

TOZD TP PAMEČE

Ivan Prednik 20 let
Viktorija Perko 20 let
Bernard Senovršnik 20 let
Avgust Virtič 20 let

TOZD TSP RADLJE OB DRAVI

Albert Arih 10 let
Franc Javornik 10 let
Leon Poglič 10 let

Ivan Rak 10 let
Milan Rek 10 let
Jože Stepišnik 10 let
Friderik Štruc 10 let
Štefan Veronik 10 let
Peter Štol 20 let
Jože Ternik 20 let
Ivan Štrucl 30 let

TOZD TO PODVELKA

Cvetka Hrastnik 10 let
Marija Jelen 10 let
Ana Ričnik 10 let
Bogomir Ričnik 10 let
Marija Žebre 10 let

TOZD T I P OTIŠKI VRH

Adi Konečnik 10 let
Franc Laznik 10 let
Franc Mihevc 10 let
Jakob Planinšec 10 let
Leopold Laznik 10 let
Franc Bukovec 20 let
Karel Rebernik 30 let
Robert Preglav 30 let

TOZD NOVA OPREMA

Rudi Švab 10 let
Rudi Vaukan 10 let
Karel Milenšek 15 let
Ivan Tisnikar 15 let
Miro Ankon 15 let
Mirko Mauc 15 let
Jožica Rotovnik 20 let
Ivan Kac 20 let

TOZD TRANSPORT IN SERVISI

Marjan Čuješ 10 let
Rudolf Dražnik 10 let
Kristjan Knez 10 let
Jože Potočnik 10 let
Jože Planšak 10 let
Franc Slemenik 10 let
Ivan Klemen 20 let
Zdravko Križovnik 20 let
Anton Krenker 20 let
Filip Jelen 20 let

TOZD GRADNJE IN TURIZEM

Filip Ruprecht 10 let

DELOVNA SKUPNOST SKUPNIH SLUŽB

Alojzija Prohart 10 let
Avgust Pungartnik 10 let
Anton Popič 10 let
Franc Završnik 10 let
Marija Polanc 20 let
Marija Japelj 30 let

Pesmi Andreja Kokota

Andrej Kokot se je rodil novembra 1936 v Zgornji vasi nad Kostanjami; končal je kmetijsko šolo, vendar ga je kulturniška žilica odtegnila temeljnemu poklicu. Od 1960. leta je zaposlen pri Slovenski prosvetni zvezi v Celovcu in je od 1963 njen tajnik — to pa se pravi pobudnik, organizator in spremljevalec slovenskih kulturnih manifestacij na Koroškem. Kokot je kot pesnik v bistvu samorastnik, kajti tisto malo, kar je odnesel o književnosti iz šol, mu ni moglo biti prava podlaga za ambiciozno lirično ustvarjalnost. V nekaj letih je izdal kar pet pesniških zbirk: Zemlja molči (1969), Ura vesti (1970), cikel v zbirki Pesniški listi (1972), Čujte, zvonovi pojo (1973) in Onemelo jutro (1974).

MOJA POT

Tam,
kjer ni
bilo cest,
pokritih s črnim
asfaltom,
je bila
moja pot.

Moj semafor
je bilo sonce.
Moji konji
rumeni oblaki,
vampir goved
moja ura
in moja križišča
vrhovi storžastih smrek.

ZIMA

Nekje pa je sonce,
je lep večer,
pesmi ljubezni pojo...

Moje drevo pa je prazno,
ptice so v drugo zavetje odšle.
Sam sem s svojo sivino.
Še nedolžni srnjak
je obležal ob robu za njivo.

Nekje pa pesmi pojo...

Pesmi so izbrane iz pesniške zbirke »Nekje pa pesmi pojo«, ki je izšla pesniku A. Kokotu pri Založbi Obzorja v Mariboru leta 1976.

URA VESTI

Vprašal sem
tisoč ljudi,
kje je naša vest?
Vsi so molčali,
kot skale, vsi so molčali.

In še
sem spraševal
in klical brate,
a moja beseda
je šla v praznino.

Naša vest je
poteptana
kot pogorišče po dolgem
nalivu.

V BISTVU JE VSEENO

V bistvu je vseeno,
kaj misliš zasaditi:
kol z dvojezičnim napisom

ali drevo:
samo v semenu
je velika razlika.
Eno zraste iz tal,
drugo mora vzkleti v ljudeh.

Njen 8. marec

Zaskrbljeno se ozre Gregorc po temnih oblakih, ki se kopičijo za vrhovi. Boji se slabega vremena. Da bi le še dva dni držalo, da odpeljejo les, si zaželi. Za njim pride žena. Ko se usedeta na traktor, jo pogleda od strani, kot bi ji hotel nekaj reči. Rad bi ji rekel, naj danes ostane doma, danes na dan žena, vendar ve, da ne bi privolila. Ve, da ne bi pustila, da bi on sam vlačil k cesti les, ko bosta oba komaj zmogla navleči, da bo tovornjak jutri odpeljal. Toliko je treba denarja, ko poslopje kar kriči po popravilu. Morda pa se niti spomnila ni, da je danes njen dan, se potolaži in odpelje.

Skoraj brez besed delata in le tu in tam se sliši kakšen vzdih med enakomernim brnenjem traktorja. Dan se nagne v večer, ko sta končno gotova — zadnji les je spravljen in pred njima je zrastel velik kup, ki ga bo jutri tovornjak ozvil v dolino. Ugasneta traktor in se nasmehmeta drug drugemu. Pogled mu ostane na ženinem zgubanem licu. Kdo ve, koliko osmih marcev ji je že tako minilo, pomisli z grenkobo? Zakaj si tudi kmečka žena vsaj na ta dan ne more oddahniti? Čuti se krivega pred to drobno ženo, ki jo je sama skrb in delo. Od jutra do noči. Druge se bodo zvečer zabavale, ona pa bo postorila pri živini, v kuhinji in ko bo s tem končala, bo vzela v roke šivanje ali pa pletenje. Ko jo tako gleda, se zave, kako rad jo ima. Takrat se odloči — stopi v breg in utrga teloh, ki je na kopicah pogledal v svet. Skoraj sramežljivo ga poda ženi in reče: »Na, na tvoj dan«, in jo hitro poljubi na lice. Začudeno ga pogleda, se nasmeje tako pristržno, kot da bi ji podaril orhidejo, ne pa droben telohov cvet. Samo ona ve, koliko moževe ljubezni je združene v enem samem cvetu. Druge njene vrstnice so danes prejele nageljne in darila, se zabavajo, ona pa tega ni občutila nikoli. Toda, čeprav je njen osmi marec trd delaven dan, kot vsi drugi, je srečna, ker ima topel dom in dobrega moža. Ve pa tudi, da je kmetica in toliko drugih je enakih njej. Pa vendar je v njej kanček grenkobe: »Zakaj je tako samo za kmetico?«

Anica Kumer

Umrla je Kohova mama

Marija Založnik

Ravno ko se je rodilo NOVO LETO 1977, je prenehalo biti dobro in veselo srce »Kohove« mame iz Komisije.

ZALOŽNIK Marija se je rodila 12. 12. 1904 v skromni Ramšakovi koči kot drugi otrok. Oče je bil gozdni delavec in podnajemnik. Rodila sta se še 2 otroka, tako da se je težko preživljala 6 članska družina v takratnem vojnem in sila težkem času. Ze v zgodnji mladosti je okusila vse grenkobe takratnega življenja.

Leta 1925 si je poiskala zakonskega tovariša ZALOŽNIK Franca (Kohovega) iz Mislinja — Komisije. Mož Franc ji je bil dober zakonski spremljevalec celih 51 let. Tudi mož Franc je bil gozdni delavec. Ceravno je bil invalid že od rojstva, sta z veseljem in zadovoljstvom — največkrat s pesmjo — prenašala vse težave takratnega trdega življenja v planini. Rodili so se njima trije otroci, vnuka Milana pa sta vzela kot svojega tako da sta vzgojila štiri otroke v poštene in pridne delavce.

Kohova mama je imela izredno veselo do gostilne, predvsem zaradi družbe in pesmi in rada je nudila popotniku okrepčilo, če je prišel mimo. Posebno je bila naklonjena gozdarjem in lovecem, tako da se njeno težko pogrešali toplo zavetje pri Kohu. Bila je dobra svetavalka vsem tistim, ki so odhajali v planino za gobami ali turistom. Skratka, bila je priljubljena v bližnji in daljni okolici kot dobra gostilničarka.

Zadnja leta je začelo pešati njeno plemenito srce. V jeseni leta 1975 je morala v bolnico. Vrnila se je in rekla: »Sedaj bo bolje, ko sem na svežem zraku!« Bolezen pa tudi v planini ni prenehala, morala je v jeseni lanskega leta nazaj v dolino, od koder se ni več vrnila v planino.

Oto SKOBIR

Ivan Pečovnik

Kako lepa so otroška leta, ko jih preživljaš doma pri starših ter med brati in sestrami. Eden takih, ki je imel za seboj pestro mladost tam gori v Javorju, je Ivan Pečovnik.

»Res lepo je bilo takrat, ko sem bil še mlad,« mi je začel pripovedovati. »Doma smo imeli veliko kmetijo, pri hiši pa nas je bilo 10 otrok. Jaz sem najstarejši. Zajetna družina smo bili. Ko pa smo dorasčali v skromnih razmerah, sem jaz že takrat vzljubil gozd. In, ko sem si iskal delo, sem si vedno sam pri sebi mislil, nikamor drugam ne grem delat kot pa v gozd. In tako je tudi bilo. Gozd mi je bil prijatelj že v otroških letih. Vzljubil sem ga že zaradi tega, ker sem se sredi teh gozdov tudi rodil in preživel vsa mlada leta. Danes pa sem srečen, da sem gozdni delavec-sekač, kjer služim kruh za svojo štiričlansko družino.«

Ko sem nedavno bil na obisku pri TOZD gozdarstvo v Črni na Koroškem, so mi tu povedali same pohvalne besede o svojih gozdnih delavcih. Med njimi tako pohvalo zasluži vsekakor tudi Ivan Pečovnik, ki je v svojem revirju in na delovnem mestu marljiv in delaven.

»Delo gozdnega delavca je težko in naporno. Pa ima tudi lepe strani. Čeprav smo gozdni delavci izpostavljeni raznim vremenskim nepravilnostim, smo pa po drugi strani spet zadovoljni, ker imamo v gozdu lep in čist zrak. Ne bi zamenjal gozdnega dela z delavcem v tovarni. Ne vem, če bi dolgo zdržal za kakšnim strojem, ker pač nisem navajen ropota, ljubim le naravo in gozdno življenje.«

Nekoč so gozdni delavci imeli drugačne pogoje dela in življenja. Danes je to drugače?

»Po pripovedovanju starih 'holcerjev' je bilo njihovo delo trdo in težaško. Niso poznali motornih žag in drugega orodja. Pozna liso se ročne žage in sekire, s katerimi so drevo za drevosom polagali na tla. Za njih se ni nihče zmenil, kako delajo, koliko bodo zaslužili in v kakšnih delovnih pogojih živijo. Takrat ni nihče hotel vedeti, da je gozdni delavec izpostavljen raznim boleznim, kot so revma na prvem mestu — pa druga obolenja, za katera so morali marsikaterega delavca predčasno upokojiti. Danes pa je drugače. Mi pa delamo drugače. Imamo boljše delovne pogoje, naš delavnik

Ivan Pečovnik: Vzljubil sem gozd

je samo osemurni, poleg tega pa smo opustili stari način dela v gozdu. Vse to so zamenjale motorne žage...«

Poleg dela v gozdu imate tudi dovolj časa še za razvedrilo?

»Tudi tega se po končanem šihu najde dovolj. Praviijo, da mora vsak delavec imeti tudi čas za sprostitvev in zabavo. Tega bi v Črni lahko bilo še več, če bi imeli na razpolago primeren kulturni dom, kjer bi lahko obiskovali razne kulturne prireditve, saj si delavec tudi želi kulturnega življenja. Tako pa, saj vidite, že mladina nima svojih prostorov, in potem tudi ni čudno, da se orodja. Poznali so le ročne žavečkrat zatekamo v gostilne. Drugače pa prosti čas preživim ob televizorju in prebiranju časopisov.«

Ivan Pečovnik je eden tistih gozdnih sekačev, ki ima za seboj že tudi nekaj republiških in zveznih tekmovanj. Ko so v okviru Koroškega turističnega tedna organizirali tekmovanje gozdnih delavcev-sekačev, bilo je to leta 1971, se je tudi on prijavil za tekmovanje. Vse od takrat pa do danes ima za seboj tekmovalno kariero tako na republiških kot na zveznih tekmovanjih, na katerih je dosegal lepe uspehe. In prav ti uspehi so mu vodilo še za druga tekmovanja.

Takšen je torej Ivan Pečovnik. Prijazen in sotovariški tudi na delovnem mestu. Kritično gleda okrog sebe in rad odkritosrečno pove tisto, kar teži njega in njegovega sodelavca.

Ko smo ga povprašali po njegovi želji, nam je z nasmejanim obrazom, kot vedno, povedal: »Nič drugega si ne želim, kot pa to, da bi v okviru našega TOZD lepo gospodarili in delali s skupnimi močmi in bili s tem vzgled drugim.«

F. Jurač

Naši pripravniki govore

(Nadaljevanje iz prve številke Viharnika)

Tovarišico **Jožico Uršnik** smo zmotili pri njenem delu v mehanografiji pri strojnem knjiženju. Pri naši OZD je pripravnik od avgusta 1975, vendar je med tem časom prekinila pripravništvo za štiri mesece in pol. Končala je srednjo ekonomsko šolo v Slovenj Gradcu v juniju 1975.

Takole nam je pripovedovala:

Najprej sem bila po programu dela določena na OK Ravne, kjer sem se seznanila s terenskim delom, obračunom OD in materialnim obračunom. Opravila sem tečaj za strojno knjiženje na ascotah, po končanem tečaju delam kot pripravnica v mehanografiji na strojnem knjiženju. Moja želja je podrobneje spoznati poslovanje posameznih TOZD. Trenutno mi veliko časa vzame sprotno pisanje dnevnikov, zato menim, da bi morala biti pismena naloga iz posameznih področij dela pokazatelj pripravnikove angažiranosti.

Jožica Uršnik

Dominik Rošer

Tovariš **Dominik Rošer** je končal srednjo tehnično šolo v Mariboru in je pripravnik v podjetju od avgusta 1975. Z njim smo se pogovarjali tik pred opravljanjem strokovnega izpita. Zaradi pomanjkanja časa nam je na kratko povedal tole:

Moje pripravništvo je potekalo po točno določenem programu. Obiskal sem skoraj vse TOZD, se seznanil z delom sektorjev na skupnih službah ter bil kot pripravnik v Spedtransu in v Avtoobnovi v Mariboru. Pripravljam se na delovno mesto na področju priprave dela. Menim, da je program dela za pripravnike dovolj pester, zato ob minimalnem prizadevanju vsakega posameznika uspeh ne more izostati.

Med tem ko boste ta sestanek prebirali, je Dominik že z uspehom zaključil svoj pripravniški staž. K uspešno opravljenemu strokovnemu izpitu mu čestitamo.

O kadrovski politiki in naših študentih pa bomo spregovorili v eni od prihodnjih števil.

Jože Stres

LES V PARAGRAFIH

V prometu z lesom se dogajajo nekatere stvari, ki niso v skladu z zakonom o gozdovih. Za kršitelje kakor tudi za delovne organizacije, ki gospodarijo z gozdovi in poslovodne organe teh organizacij, so zagrožene izredno visoke kazni. Prisotno je tudi mišljenje, da delovne organizacije, ki gospodarijo z gozdovi, zadržajo nedovoljeno trgovino tudi predvsem zaradi svojih koristi.

Z željo, da bi obvarovali lastnike gozdov neprijetnosti in kazni in zaščitili delovno organizacijo pred temi, kakor tudi zato, da bi lastnike gozdov spoznali s tem, da gozdarski obrati za kooperacijo gospodarijo z gozdovi nedržavnega sektorja v interesu vseh kmetov na njihovem območju in v skladu z zakonom o gozdovih, smo pripravili to informacijo, kjer obravnavamo predvsem tisti del zakona o gozdovih, odlok o določitvi najnižjega prispevka za biološka vlaganja in pravilnik o pogojih za uveljavljanje pravice do lesa za neposredno uporabo, ki se nanašajo na promet z lesom.

1. Kaj je gozd? 2. člen zakona o gozdovih.

(1) Za gozd se po tem zakonu šteje zemljišče, ki je poraslo z gozdnim drevjem v obliki sestoja, ne glede na to, kot kaj je vpisano v zemljiškem katastru, z gozdnim drevjem ne poraslo zemljišče, če je vpisano v zemljiški kataster, ter kmetijska zemljišča, ki so z občinskimi prostorskimi planom oziroma z urbanističnim programom občine določena za gozd po zakonu o kmetijskih zemljiščih.

(2) Ne glede na določbe prejšnjega odstavka (1) se za gozd ne štejejo skupine gozdnega drevja na površini do petih arov ter drevoredi, parki in plantaže gozdnega drevja. Zanje veljajo samo tiste določbe tega zakona in na njegovi podlagi izdanih predpisov, kjer je to izrecno navedeno.

2. Kako se lahko uresničuje lastninska pravica?

Lastninska pravica na gozdovih se lahko uresničuje samo v mejah tega zakona (1. člen 3. odst. zakona o gozdovih).

3. Kaj je gospodarjenje z gozdovi glede izkoriščanja njihovih gospodarskih zmogljivosti in kdo gospodari z njimi?

Iz 5. člena zakona o gozdovih:

1. Za gospodarjenje z gozdovi glede izkoriščanja njihovih gospodarskih zmogljivosti se po tem zakonu šteje zlasti:

- proizvodnja gozdnih sortimentov in izkoriščanje drugih gozdnih proizvodov,
- gradnja in vzdrževanje gozdnih prometnic in drugih objektov, ki so potrebni za gospodarjenje z gozdovi,
- dajanje gozdnih sortimentov in drugih gozdnih proizvodov v promet.

2. V smislu prejšnjega odstavka gospodarijo z gozdovi delavci v združenem delu s področja gozdarstva in združeni kmetje lastniki gozdov.

3. Delavci v združenem delu s področja gozdarstva in združeni kmetje lastniki gozdov izvajajo tudi naloge gospodarjenja z gozdovi v smislu prejšnjega člena tega zakona.

4. Kaj se po zakonu o gozdovih šteje za dejavnost posebnega družbenega pomena, kako se ta dejavnost financira?

4. člen (1) odst. zakona o gozdovih:

Gospodarjenje z gozdovi glede varstva in gojenja gozdov, gozdnega semenarstva in drevesničarstva, urejanja gozdov in odkazovanja gozdnega drevja za posek se po tem zakonu šteje za dejavnost posebnega družbenega pomena. Za financiranje zgoraj naštetih nalog se plačuje prispevek za biološko vlaganje — 13. člen (1) zakona o gozdovih.

13. člen odst. 2 zakona o gozdovih:

Prispevek za biološko vlaganje se obračuna in plača od odkazanega in posekanega drevja, v nasprotju s tem zakonom posekanega ali pa kako drugače podrtega drevja v gozdovih. Prispevek za biološko vlaganje od gozdov, na katerih je lastninska pravica, se ne plača od drv za lastno uporabo in od tistega tehničnega lesa, ki je zaradi požara in naravnih nesreč potreben lastniku gozda za neposredno uporabo v njegovem gospodarstvu ali gospodinjstvu.

3. odst.: Obseg prispevkov za biološka vlaganja od gozdov v družbeni lastnini in od gozdov, na katerih je lastninska pravica, mora znašati najmanj toliko, da je zagotovljena izvedba obveznih gozdno gojitvenih del, ki so določena v gozdnogospodarskih načrtih in izvedba drugih nalog iz prvega odstavka 4. člena tega zakona (kot je zgoraj citiran). Del prispevka za biološko vlaganje od gozdov, na katerih je lastninska pravica, se uporablja za razširjeno gozdnobiološko reprodukcijo v gozdovih v Sloveniji.

4. odst.: Organ upravljanja obrata za kooperacijo lahko odloči, da se poleg oprostitev po drugem odstavku tega člena ta

prispevek ne plača tudi od lesa za drugo določeno neposredno uporabo. Če se tak sklep sprejme, obseg celotnega prispevka za biološka vlaganja od gozdov, na katerih je lastninska pravica, ne sme biti manjši, kot je ta določena v prejšnjem (3) odstavku.

6. odst.: Izvršni svet skupščine SR Slovenije določi merila za najnižji obseg prispevka za biološka vlaganja ter način obračunavanja, vplačevanja in podrobnejši namen uporabe sredstev tega prispevka.

Izvršni svet skupščine SR Slovenije je v odloku o merilih za najnižji obseg prispevka za biološko vlaganje ter o načinu obračunavanja vplačevanja in podrobnejšem namenu uporabe sredstev tega prispevka (Uradni list SRS, št. 2-92/75) predpisal:

III. 1. Letni obseg prispevkov za biološka vlaganja, določen po prejšnji točki, ne sme biti manjši, kakor znaša v posameznem letu 10-odstotna vrednost blagovne proizvodnje gozdnih sortimentov in gozdov v družbeni lastnini, blagovne proizvodnje gozdnih sortimentov in tistega tehničnega lesa za neposredno uporabo, od katerega se plača prispevek za biološko vlaganje iz gozdov, na katerih je lastninska pravica.

5. V 14. členu zakona o gozdovih so poleg drugih pravic in dolžnosti izrecno našteje pravice lastnikov gozdov. Nekatere, ki se nanašajo na domačo uporabo in les kot blago, navajamo.

Lastniki gozdov imajo pravico:

a) do lesa za neposredno uporabo v njihovem gospodarstvu in gospodinjstvu ter za potrebe domače lesne obrti (suha roba, obodarstvo), v okviru donosnih možnosti njihovega gozda. Ta les mora biti posebej označen. Označevanje opravi gozdno gospodarska organizacija.

b) Do dela prodajne cene posekanega lesa v njihovem gozdu, razen za les iz prejšnje točke (a). Ta del prodajne cene se določi tako, da se od prodajne cene gozdnih sortimentov odštejejo materialni stroški poslovanja, minimalno predpisana amortizacija osnovnih sredstev, pogodbenne in zakonske obveznosti, sredstva za osebne dohodke ter prispevek za biološka vlaganja od gozdov, na katerih je lastninska pravica. Ta del prodajne cene posekanega lesa mora znašati najmanj toliko, kolikor predpiše izvršni svet skupščine SR Slovenije.

Uresničevanje pravic iz člena 14 urejajo kmetje in delavci s samoupravnim sporazumom o združitvi v gozdnogospodarsko organizacijo in drugimi samoupravnimi akti (člen 15 zakona o gozdovih).

Na slovenjgraškem gozdnogospodarskem območju je problematika lesa za domačo uporabo urejena s pravilnikom o pogojih za uveljavljanje pravic do lesa za neposredno uporabo, ki določila zakona o gozdovih še precizira.

Les za domačo uporabo lahko dobijo:

1. Kmetje — lastniki gozdov, ki izpolnjujejo pogoje, predpisane v 4. členu zakona o kmetijskih zemljiščih.

2. Lastniki gozdov — nekmetje.

3. Osebe, ki po pravnomočnem sklepu sodišča o dedovanju (dediči) dobijo pravico do lesa.

Biološko amortizacijo in stroške gospodarjenja ne plačajo kmetje lastniki gozdov od lesa za neposredno uporabo v gospodarstvu in gospodinjstvu.

Kmet (1), ki dobi les iz naslova dedovanja in ima kmetijsko gospodarstvo na slovenjgraškem gozdnogospodarskem območju ne plača biološke amortizacije in stroškov gospodarjenja. Lastniki gozdov nekmetje (2) in dediči (3) za les za neposredno domačo uporabo plačajo biološko amortizacijo in stroške gospodarjenja. Plačati je potrebno pred izdajo dovoljenja za domačo uporabo pri obratu za kooperacijo. Višina biološke amortizacije in stroškov gospodarjenja se določijo z letnim gospodarskim načrtom, uporablja se poprečna stopnja biološke amortizacije in stroškov gospodarjenja.

Za les, ki je bil oproščen plačila biološke amortizacije in stroškov gospodarjenja, a se pojavi v blagovnem prometu, se plača biološka amortizacija in stroški gospodarjenja. plača biološka amortizacija in stroški gospodarjenja.

Za pridobitev dovoljenja za les za domačo uporabo mora lastnik gozda predložiti sledeče dokumente:

— do 5 m³ ustrezní zapisnik o upravičenosti do lesa, ki ga sestavi področni revirni vodja;

— od 5 do 10 m³ ugotovitveni zapisnik revirnega vodje in potrdilo o prigrisatvi gradnje oziroma popravila, ki ga izda občina;

— nad 10 m³ je potrebno predložiti gradbeno dokumentacijo. Les, odobren za domačo uporabo, mora biti križno žigosan z rdečo barvo.

6. In naposled še odgovor na pomembno vprašanje, kdo lahko daje lesne sortimente v promet:

Člen 16. zakona o gozdovih: (1) Gozdne lesne sortimente iz gozdov, na katerih je lastninska pravica, sme dajati v promet le temeljna organizacija združenega dela ali obrat za kooperacijo — oziroma gozdnogospodarska organizacija.

(Nadaljevanje na 12. strani)

Športne igre Lesne '77, SANKANJE

Mala Kopa, sobota, 9. februarja 1977

S sankanjem so se pri Partizanskem domu na Mali Kopi začele športne igre LESNA '77. Neprijetno sobotno jutro z nizkimi oblaki in dežjem, za februar nič kaj primerno, nas v dolini ni posebno navduševalo za odhod na Pohorje.

Tekma je bila razpisana, odpovedati je ni bilo mogoče, zato smo z deljenimi občutki šli na pot. Dež, ki nas je spremljal po dolini, se kmalu nad Legnom začne spreminjati v sneg. Blatna cesta postaja vse bolj bela in gladka. Kolona avtomobilov pred nami in za nami se daljša. Avtobusi, kombiji, osebni avtomobili, na strehah pa smuči in sanke — veliko sank, torej, tekma bo. Kolona se ustavi, brez verige ne gre naprej. Delo je hitro opravljeno, vidi se, da so ostali »nedeljski« šoferji in smučarji doma.

Partizanka nas pozdravi, tako kot se v pravi zimi spodobi. Novi sneg, ki ga niti ni tako malo, nam je sicer nekoliko pokvaril sankško progno, ne pa dobrega razpoloženja in volje do tekme.

Na startu se je zbralo 98 tekmovalcev in tekmovalk, ki so zastopali 18 TOZD in OK.

Med tekmovalkami je bila najhitrejša Majda Čas — OK Slovenj Gradec, ki bi se z doseženim rezultatom uvrstila tudi pri moških na odlično četrto mesto. Pri moških pa je zmagal Drago Lorber — TOZD Nova oprema, ki je le z majhno časovno razliko pustil za sabo drugouvrščenega Franca Ogriza — TOZD gozdarstvo Mislinja.

Naslov ekipnega prvaka je pri ženskah osvojil OK Slovenj Gradec, pri moških pa TOZD gozdarstvo Mislinja.

Organizacijo sankškega tekmovanja sta dobro opravila OK in TOZD gozdarstva Slovenj Gradec.

Rezultati:

Ženske — posamezno:

	čas
1. Majda Čas, OK Slovenj Gradec	2.12,20
2. Cvetka Gaberšek, Transport in servisi	2.26,20
3. Cvetka Popič, Nova oprema	2.29,40
4. Danica Čas, OK Slovenj Gradec	2.43,40
5. Anica Dokel, Nova oprema	2.44,20

Moški — posamezno

1. Drago Lorber, Nova oprema	2.04,00
2. Franc Ogriz, TOZD gozdarstvo Mislinja	2.05,10

3. Stanko Oder, TOZD gozdarstvo Mislinja	2.05,20
4. Mirko Plevnik, TOZD gozdarstvo Mislinja	2.14,40
5. Maks Vončina, OK Slovenj Gradec	2.15,00

Ekipe — ženske

1. OK Slovenj Gradec	2.55,60
2. TOZD Nova oprema	5.13,60
3. TOZD transport in servisi	5.34,20
4. TOZD TP Prevalje	5.47,00
5. TOZD TP Otiški vrh	

Ekipe — moški

1. TOZD gozdarstvo Mislinja	6.24,70
2. TOZD Nova oprema	7.04,50
3. TOZD gozdarstvo Radlje	7.06,20
4. TOZD gozdarstvo Črna	7.24,00
5. TOZD žaga Mislinja	7.25,40

P. U.: Iz nekaterih naših TOZD je prišla pohvala za organizatorje tega tekmovanja, saj so v rekordnem času poslali na vse TOZD kompletne rezultate tekem. Sportniki se jim zahvaljujejo.

Janez Kozelj, dipl. inž. g.

Nadaljevanje iz 2. številke

Smučarski tečaj na Pungartu

za mlajše cicibane, cicibane in pionirje iz DS SS

MILENA KRIZAJ — 25 let

Zelo sem zadovoljna z dobro organiziranim in vodenim tečajem, saj sem se zblížala s sodelavkami, ki sem jih prej samo srečevala v službi.

Prijavila sem se, da bi izpopolnila svoje smučarsko znanje in da bi se odpočila od enoličnega dela v pisarni. Rada imam vse športne discipline, sedaj, pozimi, pa ves prosti čas preživim na smučanju.

MARA ZDOVC — 44 let

Kakor dolgo bom zmogla, se bom udeleževala vseh tečajev, kjer se po enoličnem delu in sedenju vsaj malo razvedrim in razgibam. Z organizacijo tečaja sem zelo zadovoljna, pohvala pa gre tudi našim smučarskim vaditeljem za njihov trud in potrpežljivost.

Želim si, verjetno ne samo jaz, da bi organizirali čim več takšnih in podobnih tečajev.

Dober tek — iz obrata za družbeno prehrano v TP Pameče
Foto: F. Jurač

Smučanje je moj priljubljeni šport, ker je v naravi. V pogojih, kot smo jih imeli v zadnjem delu tečaja, pa je smuka pravi užitek.

Kot delovna organizacija bi morali organizirati čim več oblik športne rekreacije za delavce, ki jim dajemo samo delo in od njih samo zahtevamo — premalo pa jim nudimo takšne in podobne rekreacije.

MARJANA ČAKS — 24 let

Prvič v življenju sem bila na smučeh in žal mi je, da nisem pričela že prej.

Na tečaju smo se veliko naučile. Odlično vreme in dobra organizacija pa sta samo prispievala k odličnemu vzdušju. Svoje pa so prispevali s potrpežljivim delom tudi odlični učitelji SK Slovenj Gradec.

Takšen tečaj se mi zdi zelo dobra oblika družabnosti in zblíževanja s sodelavci v službi. Smučanje kot šport mi je zelo všeč, žal pa smo delavke finančnega sektorja in računovodskega sektorja zaradi specifičnega dela, ki ga je prav v

smučarski sezoni največ, prikrašane. Zato sem tembolj vesela, da sem izkoristila teh nekaj dni.

HERTA TANAZAVIČ — 59 let

Veliko sem pridobila. Bilo je zelo lepo. Želim si več tečajev, morda tudi v drugih športih.

Prijavila sem se zato, da malo »pobegnem« od dela in se oddahnem od vseh naporov v službi.

Kljub letom sem za smučanje navdušena. Ze pred vojno sem sodelovala v vseh športnih disciplinah in bila tudi vadiateljica.

Vsa pohvala organizatorjem in vaditeljem.

Ob koncu naj pripišemo, da nam lahko dajo izjave naših delavk snov za razmišljanje o delu, k iga opravljajo in o potrebnosti po organizirani rekreaciji, pa ne samo v smislu boljšega dela — rekreacija ima in bo imela vedno širši družbeni pomen. m. K.

(Nadaljevanje z 11. strani)

(2) Določba iz prejšnjega odstavka ne velja za les, ki ga lastnik gozda pridobi skladno z določbo točke 1/14. člena tega zakona za neposredno uporabo.

7. Menimo, da je prav, da tu navedemo tudi 46. člen zakona o gozdovih, ki govori o žaganju lesa:

1. Žagati les za potrebe prebivalstva je dovoljeno zasebnim lastnikom žag, če jim zaradi krajevnih potreb za to izda dovoljenje pristojen občinski upravni organ.

2. Za žaganje lesa za lastno neposredno uporabo lastniku ali imetniku žage ni potrebno dovoljenje.

Za takšen način predstavitev nekaterih predpisov (Zakon o gozdovih iz leta 1974), Odlok o merilih za najnižji obseg prispevka za biološko vlaganje ter o načinu obračunavanja, vplačevanja in podrobnejšem namenu uporabe sredstev tega prispevka iz leta 1975 ter Pravilnik o pogojih za uveljavljanje pravice do lesa za neposredno uporabo iz leta 1976, ko v glavnem citiramo člene ali odstavke iz zgoraj naštetih predpisov, smo se odločili zaradi tega, da bi ne bilo dvoma o morebitni pravilnosti lastnega tolmačenja.

Karel Zagorc